

Vademecum : Taalkaders

*Toepassing van de artikelen 43 en 43ter
Bestuurstaalwet*

Inhoudstabel

Voorwoord	3
Inleiding.....	4
Afdeling 1 Toepassingsgebied.....	4
Afdeling 2 Indeling van ambtenaren in taalrollen (artt. 43, § 4 en 43ter, § 5 Bestuurstaalwet) .	5
Afdeling 3 Organisatie van de diensten die het gehele land bestrijken (artt. 43, § 1 en 43ter, § 2 Bestuurstaalwet)	6
Afdeling 4 Formele vereisten bij de vaststelling van de trappen van de hiërarchie en van de taalkaders	7
Afdeling 5 Karakter van openbare orde.....	9
Afdeling 6 Terminologie.....	9
Hoofdstuk I Besluit tot vaststelling van de trappen van hiërarchie	10
Afdeling 1 Begrip.....	10
Afdeling 2 Bestaande (koninklijke) besluiten	10
A FOD's en POD's	10
B Het Ministerie van Defensie - Instellingen van openbaar nut waar geen managementbetrekkingen gecreëerd werden en	11
C Instellingen van openbaar nut waar managementbetrekkingen gecreëerd werden	11
D Openbare instellingen van sociale zekerheid.....	12
Afdeling 3 Specifieke besluiten.....	13
A Indeling van de trappen van de hiërarchie	13
B Samenstelling van het dossier.....	14
C Noodzakelijk voorafgaandelijk aan het taalkaderdossier	14
Hoofdstuk II Besluit tot vaststelling van de taalkaders.....	16
Afdeling 1 Begrip.....	16
Afdeling 2 Voorwaarden van benoeming of bevordering	17
A Inleiding	17
B Bespreking van jurisprudentie van het Grondwettelijk Hof, de Raad van State en de VCT .	17
C Algemene Principes	20
Afdeling 3 Personeelsleden die buiten de taalkaders vallen.....	20
A Wettelijke uitzonderingen.....	20
B Personeelsleden van een vzw tewerkgesteld in sommige FOD's en openbare instellingen van sociale zekerheid	21
Afdeling 4 Wettelijke basis	22

Afdeling 5	De verdeling van de taalkaders voor de betrekkingen op de hoogste trappen van de hiërarchie	23
A	Centrale diensten en uitvoeringsdiensten van de FOD's en de POD's.....	23
B	Andere diensten dan de centrale diensten en uitvoeringsdiensten van de FOD's en POD's die over taalkaders dienen te beschikken.....	25
C	Uitzonderlijke maatregel.....	27
Afdeling 6	De verdeling van de taalkaders voor de betrekkingen op de lagere trappen van de hiërarchie	28
A	Algemeen.....	28
B	Gedraglijnen bij de bepaling van het globaal percentage	29
C	Criteria op basis van de wet	30
D	Criteria op basis van de rechtspraak	31
E	Samenvatting van criteria.....	33
F	Methode van de raming van het werkvolume van de behandelde zaken.....	34
G	Samenvatting van de methode	43
Afdeling 7	Vakbondsraadpleging.....	43
Afdeling 8	Voorafgaand advies van de VCT	44
A	Wettelijke bepalingen	44
B	Inhoud van het in te dienen dossier.....	44
Afdeling 9	Geldigheidsduur van de taalkaders.....	45
Afdeling 10	Bijzondere procedures	45
A	Nieuwe instellingen.....	45
B	Verlenging van de steeds geldende taalkader	46
C	Voorlopige taalkaders bij herstructurering	47
Afdeling 11	Terugwerkende kracht van taalkaders.....	47
Afdeling 12	Publicatie in Belgisch Staatsblad	49
Hoofdstuk III	Controleopdracht van de VCT	49

Voorwoord

Elke federale overheidsinstelling en overheidsinstelling van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie is wettelijk verplicht om in taalkaders de verhouding te bepalen van het aantal Nederlandstalige en Franstalige ambtenaren die er werkzaam zijn.

Deze taalkaders vinden hun nut in het feit dat erover moet worden gewaakt dat, enerzijds, de bij koninklijk besluit van 18 juli 1966 gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken (Bestuurstaalwet) bij de uitvoering van de opdrachten van de instelling door de ambtenaren kan worden gerespecteerd, en dat, anderzijds, de personeelsleden van elke taalgroep kunnen beschikken over het aandeel van betrekkingen dat hun toekomt, en dat zij gevrijwaard blijven van alle concurrentie vanwege de andere taalgroep.

Het is belangrijk dat de bepaling van de taalkaders in overeenstemming gebeurt met de toepasselijke wettelijke bepalingen. Indien er geen geldige taalkaders zijn, kan een benoeming of bevordering immers vernietigd worden door de Raad van State.

Verschillende vragen van instellingen aan de Vaste Commissie voor Taaltoezicht (VCT) hebben aangetoond dat de bepaling van de taalkaders conform de Bestuurstaalwet nog tot onduidelijkheden aanleiding geeft. Een nieuw vademecum vormde dan ook een noodzaak. Het eindresultaat treft u hierin aan.

In de inleiding van dit vademecum wordt onder meer uiteengezet welke instellingen over taalkaders dienen te beschikken, de omschrijving van het begrip “taalrollen”, de formele vereisten bij de opstelling van het besluit tot vaststelling van de trappen van de hiërarchie en van het besluit tot vaststelling van de taalkaders, het openbaar karakter van de taalkaders en de terminologie.

Het eerste hoofdstuk handelt vervolgens onder de wijze hoe een besluit tot vaststelling van de trappen van de hiërarchie dient te worden opgesteld. Zonder zulk besluit kunnen de taalkaders niet worden bepaald. Op welke manier de bepaling van de verhouding in de taalkaders dient te gebeuren, wordt er besproken in het tweede hoofdstuk, terwijl het derde en laatste hoofdstuk kort de jaarlijkse controleopdracht van de VCT bespreekt.

Bijkomende vragen kunnen altijd gesteld worden aan de VCT via het e-mailadres Nele.Beckers@vct-cpcl.be :

Nele Beckers

Emmanuel Vandebossche

Attaché-jurist

De voorzitter van de VCT

Inleiding

Afdeling 1 Toepassingsgebied

De centrale diensten van de federale overheidsdiensten (FOD's) en de programmatorische federale overheidsdiensten (POD's) dienen op grond van artikel 43ter Bestuurstaalwet te beschikken over taalkaders. Dit geldt eveneens voor alle uitvoeringsdiensten van deze FOD's en POD's (artt. 44bis en 46bis Bestuurstaalwet).

Andere centrale diensten dienen op grond van artikel 43 Bestuurstaalwet te beschikken over taalkaders. Dit geldt eveneens voor hun uitvoeringsdiensten (artt. 44 en 46 Bestuurstaalwet). In haar advies nr. 39.078 van 10 mei 2007 heeft de VCT verduidelijkt dat de federale wetenschappelijke instellingen ressorteren onder het toepassingsgebied van artikel 43 Bestuurstaalwet en niet artikel 43ter Bestuurstaalwet.¹

Gewestelijke diensten waarvan de werkring niet alle gemeenten van het land bestrijkt maar wel gemeenten uit de vier taalgebieden, dienen te beschikken over taalkaders op grond van artikel 35, § 2 Bestuurstaalwet, waarin wordt verwezen naar de artikelen 44 en 46 Bestuurstaalwet die op hun beurt verwijzen naar artikel 43 Bestuurstaalwet.

Verder dienen de gecentraliseerde en gedecentraliseerde diensten van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering en van het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC) te beschikken over taalkaders op grond van artikel 32 van de wet van 16 juni 1989 houdende diverse institutionele hervormingen (W. Brussel I.H.), waarin wordt verwezen naar artikel 43 Bestuurstaalwet.

In zijn advies nr. 50.108 van 18 mei 2018 heeft de VCT geadviseerd dat voor het geheel van de diensten van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering bestaande uit de Gewestelijke Overheidsdienst Brussel, Gewestelijke Overheidsdienst Fiscaliteit, Brussel Stedenbouw & Erfgoed en Gewestelijke Overheidsdienst Brussel Openbaar Ambt één enkel taalkader dient te worden opgemaakt.²

Tot slot dienen de autonome overheidsbedrijven (Proximus, de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen, bpost en Belgocontrol (Skeyes)) alsmede hun dochterondernemingen die zij betrekken bij de uitvoering van hun taken van openbare dienst en waarin het belang van de overheid in kapitaal meer dan 50 % bedraagt, eveneens op grond van artikel 36 van de wet van 21 maart 1991 betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven (Wet Overheidsbedrijven) waarin wordt verwezen naar de Bestuurstaalwet te beschikken over taalkaders.

¹ VCT 10 mei 2007, nr. 39.078.

² VCT 18 mei 2018, nr. 50.108.

In onderstaande tabel wordt er een samenvatting gegeven van de diensten die over een taalkader dienen te beschikken, en de wettelijke basis van deze verplichting:

Kwalificatie Dienst	Wettelijke basis
Centrale diensten van FOD's	Art. 43ter Bestuursaalwet
Centrale diensten van POD's	Art. 43ter Bestuursaalwet
Uitvoeringsdiensten van FOD's	Artt. 44bis en 46bis Bestuursaalwet <i>juncto</i> art. 43ter Bestuursaalwet
Uitvoeringsdiensten van POD's	Artt. 44bis en 46bis Bestuursaalwet <i>juncto</i> art. 43ter Bestuursaalwet
Centrale diensten met uitzondering van de FOD's en de POD's	Art. 43 Bestuursaalwet
Uitvoeringsdiensten met uitzondering die van de FOD's en de POD's	Artt. 44 en 46 Bestuursaalwet <i>juncto</i> art. 43 Bestuursaalwet
Gewestelijke diensten waarvan de werkring bestaat uit gemeenten uit de vier taalgebieden	Art. 35, § 2 Bestuursaalwet <i>juncto</i> artt. 44 en 46 Bestuursaalwet <i>juncto</i> art. 43 Bestuursaalwet
Gecentraliseerde en gedecentraliseerde diensten van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering	Art. 32 W. Brussel I.H. <i>juncto</i> art. 43 Bestuursaalwet
Gecentraliseerde en gedecentraliseerde diensten van het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie	Art. 32 W. Brussel I.H. <i>juncto</i> art. 43 Bestuursaalwet
Autonome overheidsbedrijven	Art. 36 Wet Overheidsbedrijven <i>juncto</i> art. 43 Bestuursaalwet

Afdeling 2 Indeling van ambtenaren in taalrollen (artt. 43, § 4 en 43ter, § 5 Bestuursaalwet)

Elke ambtenaar van de diensten die over een taalkader dienen te beschikken, wordt ingeschreven op een taalrol: de Nederlandse of Franse taalrol.³

De taalrol waarbij de ambtenaren worden ingedeeld, wordt bepaald door het taalregime van het toelatingsexamen, namelijk het Nederlands of het Frans, naar gelang van de taal waarin zij, naar verluud van het opgelegde diploma, het vereiste getuigschrift of de verklaring van het schoolhoofd, hun onderwijs genoten hebben. Bij ontstentenis van een toelatingsexamen wordt de taalrol bepaald door het taalregime van het genoten onderwijs zoals dat blijkt uit het opgelegde diploma, het vereiste getuigschrift of de verklaring van het schoolhoofd.

Ambtenaren hebben echter ook de mogelijkheid om voorafgaandelijk aan de hand van het examen beschreven in artikel 7 van het koninklijk besluit van 8 maart 2001 tot vaststelling van de voorwaarden voor het uitreiken van de bewijzen omtrent de taalkennis voorgeschreven bij artikel 53 van de wetten

³ De wetgever heeft voor bepaalde groepen personeelsleden bepaald dat zij buiten het toepassingsgebied van artikel 43 Bestuursaalwet vallen en onder meer niet dienen te voldoen aan de verplichtingen van artikel 43 Bestuursaalwet met betrekking tot de vereisten van de kennis van het Nederlands en het Frans. Deze groepen worden meer uitvoerig besproken in afdeling 3 van hoofdstuk II (*infra*).

op het gebruik van de talen in bestuurszaken samengevat op 18 juli 1966 (taalexamen “artikel 7”) het bewijs te leveren dat zij de andere taal dan deze waarin zij hun onderwijs genoten hebben, even goed kennen. Zij hebben dan de mogelijkheid om in deze andere taal het toelatingsexamen af te leggen en ingeschreven te worden in de daarmee overeenstemmende taalrol.

Kandidaten die in het buitenland hun onderwijs genoten hebben in een andere taal dan het Nederlands of het Frans en zich op een bij de wet erkende gelijkwaardigheid van diploma’s of studiegetuigschriften kunnen beroepen, leggen het toelatingsexamen af in het Nederlands of in het Frans, naar keuze. Bij ontstentenis van een toelatingsexamen, wordt de kennis van de taal van de taalrol, waarbij de betrokkene wenst te worden ingedeeld, vastgesteld aan hand van een taalexamen “artikel 7”.

Wanneer kandidaten hun onderwijs hebben genoten in het Duitse taalgebied, mogen zij het toelatingsexamen afleggen in het Duits op voorwaarde dat zij bovendien een taalexamen “artikel 7” afleggen over de kennis van de Nederlandse of de Franse taal, naar gelang zij wensen te worden ingedeeld bij de Nederlandse of Franse taalrol.

De indeling in een taalrol is definitief: de overgang van de ene taalrol naar de andere taalrol is verboden behoudens klaarblijkelijke vergissing bij de indeling. Vanaf het moment dat een ambtenaar is ingedeeld in een taalrol is een ambtenaar verplicht om zijn volledige carrière in die taalrol door te brengen. In theorie zou een ambtenaar enkel in andere taalrol kunnen worden ingedeeld door het nemen van ontslag en het afleggen van een toelatingsexamen (indien vereist) in de andere taal.

Bevorderingsexamens geschieden in de taal van de taalrol waarbij de betrokken ambtenaar is ingedeeld.

Afdeling 3 Organisatie van de diensten die het gehele land bestrijken (artt. 43, § 1 en 43ter, § 2 Bestuurstaalwet)

“Art. 43, § 1 Bestuurstaalwet – Telkens als de aard van de zaken en het aantal personeelsleden het rechtsvaardigen, worden de afdelingen in de centrale directies ingedeeld in Nederlandse en Franse directies en onderafdelingen, bureaus en secties.”

“Art. 43ter, § 2 Bestuurstaalwet - Telkens als de aard van de zaken en het aantal personeelsleden het rechtsvaardigen, worden de afdelingen in de centrale directies uitgezonderd de cel beleidsvoorbereiding ingedeeld in Nederlandse en Franse directies en onderafdelingen, bureaus en secties.”

Wanneer de aard van de zaken en het aantal personeelsleden het rechtvaardigen, dienen de afdelingen in de diensten die over taalkaders dienen te beschikken, te worden ingedeeld in Nederlandse en Franse directies en onderafdelingen, bureaus en secties.

Volgens de parlementaire voorbereidingen dient deze indeling van diensten te worden bepaald door behoeften van functionele en objectieve aard met als doel te komen tot een betere administratieve organisatie.⁴

⁴ Verslag SAINT-REMY over het wetsontwerp op het gebruik van de talen in bestuurszaken, *Parl.St.* Kamer 1961-1962, nr. 331/27, 36; verslag over het wetsontwerp op het gebruik van de talen in bestuurszaken, *Parl.St.* Senaat 1962-1963, nr. 304, 24.

Deze functionele behoeften kunnen enkel worden gegenereerd door het aantal zaken, dossiers, betrekkingen met particulieren, berichten en mededelingen aan het publiek, ... die de diensten dienen te behandelen in de ene of andere taal, met andere woorden het werkvolume per taal van de diensten.⁵

Afdeling 4 Formele vereisten bij de vaststelling van de trappen van de hiërarchie en van de taalkaders

De vaststelling van de taalkaders dient voor de diensten waarvan de werking het gehele land bestrijkt (centrale diensten, uitvoeringsdiensten en autonome overheidsbedrijven) te gebeuren bij koninklijk besluit, voor de diensten van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering bij besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering en voor de diensten van het Verenigd College van de GGC bij besluit van het Verenigd College van de GGC.

Vóór het besluit tot vaststelling van de taalkaders dient een besluit tot vaststelling van de trappen van de hiërarchie te worden opgesteld.

Zowel een besluit tot vaststelling van de trappen van de hiërarchie als het besluit tot vaststelling van de taalkaders zijn volgens de Raad van State, afdeling wetgeving, geen reglementaire besluiten in de zin van artikel 3, § 1 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, maar toepassingsmaatregelen voor intern gebruik bedoeld voor de betrokken administratie.

In zijn advies nrs. 41.329 en 41.330 van 3 oktober 2006 heeft de Raad van State, Afdeling Wetgeving, immers het volgende geadviseerd over het besluit tot vaststelling van de trappen van de hiërarchie:

"Volgens de vaste jurisprudentie van de afdeling administratie zijn koninklijke besluiten houdende vaststelling van de taalkaders geen reglementaire besluiten in de zin van artikel 3, § 1, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State. De afdeling wetgeving is derhalve niet bevoegd om kennis ervan te nemen.

De strekking van het onderzochte ontwerp beperkt zich tot de vaststelling van de onderscheiden graden die eenzelfde trap van de hiërarchie vormen.

Gelet op die beperkte strekking kan het onderzochte ontwerp, net als het taalkader waarmee het een geheel vormt, beschouwd worden als een toepassingsmaatregel voor intern gebruik bedoeld voor de enkele betrokken administratie, [...]"⁶

Dit heeft tot gevolg dat zowel een besluit tot vaststelling van de trappen van de hiërarchie als het besluit tot vaststelling van de taalkaders niet voor advies aan de Raad van State, Afdeling Wetgeving, dient te worden voorgelegd.

⁵ T. DE PELSMAEKER, *Taalgebruik in bestuurszaken*, Brugge, die Keure, 2004, 201.

⁶ Advies van de R.v.St., afdeling wetgeving, nrs. 41.329 en 41.330 van 3 oktober 2006.

Artikel 54 Bestuursstaalwet bepaalt dat de erkende syndicale organisaties wel voorafgaandelijk dienen te worden geraadpleegd over een besluit tot vaststelling van de trappen van de hiërarchie en het besluit tot vaststelling van de taalkaders.

“Art. 54 Bestuursstaalwet – De maatregelen tot uitvoering van de gecoördineerde wetten moeten niet onderworpen worden aan de adviezen die voorgeschreven zijn door de syndicale statuten.

Wanneer die maatregelen rechtstreeks betrekkingen hebben op de rechtspositie van het personeel, worden de erkende syndicale organisaties nochtans geraadpleegd.

De niet-naleving van andere voorafgaande formaliteiten, die in verband met de rechtspositie van het personeel voorgeschreven zijn door wetten en verordeningen, heeft geen invloed op de geldigheid van de maatregelen die ter uitvoering van deze gecoördineerde wetten getroffen worden.”

Het gaat hier wel niet om de procedure waarin wordt voorzien door de reglementering op het vakbondsstatuut, maar om een gewone briefwisseling. De memorie van toelichting stelt namelijk het volgende:

"Artikel 38 onttrekt aan de gewone syndicale raadpleging de maatregelen die ter uitvoering van de wet van node zijn. Er dient te worden vermeden, ter enerzijde, dat vergaderingen waar ook vertegenwoordigers van de besturen aan de debatten deelnemen, tot nutteloze en nieuwe hartstochtelijke discussies over de taalproblemen in 't algemeen aanleiding geven en, ter andere zijde, dat allerhande proceduremiddelen aangewend worden om de uitvoering van de wet, zo niet lam te leggen, dan toch eindeloos te vertragen. De erkende beroepsorganisaties zullen echter buiten de gewone procedure geraadpleegd worden in verband met alle maatregelen die de rechtspositie van het personeel betreffen.⁷

Met betrekking tot het opstellen van een besluit tot vaststelling van de trappen van de hiërarchie en het besluit tot vaststelling van de graden heeft de Bestuursstaalwet een voorafgaand en gemotiveerd advies van de VCT verplicht gemaakt (*infra*).

Dit advies kan enkel bij de VCT rechtsgeldig aanhangig worden gemaakt door middel van een door een minister ondertekend verzoekschrift. Met deze handeling stelt de minister zich verantwoordelijk; hij beperkt zich niet tot het doorgeven van het voorstel van zijn administratie of het doen opvolgen ervan.

Samengevat dienen volgende formele vereisten te zijn vervuld bij de vaststelling van de trappen van de hiërarchie en van de taalkaders:

1. De vaststelling van de taalkaders dienen te gebeuren in een koninklijk besluit, besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering of het besluit van het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie.
2. Vóór het besluit tot vaststelling van de taalkaders dient een besluit tot vaststelling van de trappen van de hiërarchie te zijn opgesteld.
3. Er dient geen voorafgaand advies te worden gevraagd aan de Raad van State, afdeling Wetgeving.

⁷ Verslag SAINT-REMY.

4. Een voorafgaand advies dient per gewone briefwisseling te worden gevraagd aan de erkende syndicale organisaties
5. Een voorafgaand en gemotiveerd advies van de VCT.

Afdeling 5 Karakter van openbare orde

De Bestuursstaalwet zijn van openbare orde.

Er kan niet worden afgeweken van de taalkaders, wat betekent dat benoemingen en bevorderingen enkel kunnen gebeuren binnen de grenzen van vooraf vastgestelde taalkaders.

Benoemingen en bevorderingen die bij ontstentenis van taalkaders zijn gebeurd, zijn nietig. De wetgever heeft de VCT de mogelijkheid gegeven om de nietigheid van zulke benoemingen en bevorderingen te vorderen voor de Raad van State (art. 61, § 4, derde lid Bestuursstaalwet).

Daarnaast dient het niet naleven van de bepalingen van de Bestuursstaalwet inzake taalkaders ambtshalve door de Raad van State te worden opgeworpen.

Afdeling 6 Terminologie

Kader - Een kader vaststellen betekent het aantal personeelsleden bepalen die nodig zijn voor de goede werking van een bepaalde openbare dienst.

Betrekking - De betrekking is de eenheid die de behoefte uitdrukt hoeveel personeelsleden een openbare dienst nodig heeft.

Functie - De functie is het geheel van de taken en verantwoordelijkheden die een personeelslid dient uit te oefenen.

Benoeming - Overeenkomstig de vaste rechtspraak van de VCT dient onder "benoeming of aanstelling" iedere indiensttreding van nieuw personeel te worden verstaan, ongeacht of het gaat om vast, tijdelijk, stagedoend, voorlopig of contractueel personeel, alsmede iedere transfer, mutatie, bevordering en belasting met de uitoefening van bepaalde functies dient te worden verstaan.⁸

⁸ Zie ook: VCT-adviezen nrs. 21.029 van 13 juni 1991, 23.268 van 18 maart 1992 en 25.080 van 15 september 1993.

Hoofdstuk I Besluit tot vaststelling van de trappen van hiërarchie

Afdeling 1 Begrip

“Art. 43, § 3, vierde lid Bestuursaalwet – Voor de toepassing van voorgaande regelen, bepaalt de Koning welke graden of klassen of managementfuncties of staffuncties tot eenzelfde trap van de hiërarchie behoren.

“Artikel 43ter, § 4, zesde lid Bestuursaalwet – Voor de toepassing van voorgaande regelen, bepaalt de Koning welke betrekkingen tot eenzelfde trap van de hiërarchie behoren.”

Met het oog op de opstelling van taalkaders dient een besluit te bepalen welke graden, klassen, managementfuncties, staffuncties of andere betrekkingen tot éénzelfde trap van hiërarchie behoren. Het begrip « trappen van de hiërarchie » werd uitsluitend ingesteld om, voor de toepassing van de Bestuursaalwet, de taalkaders op te stellen.

Het is absoluut noodzakelijk om over een besluit tot vaststelling van de trappen van hiërarchie te beschikken, aangezien het een weerslag heeft op de vaststelling van de taalkaders; het is er dan ook geheel onontbeerlijk voor.

Afdeling 2 Bestaande (koninklijke) besluiten

Voor de FOD's, POD's en sommige instellingen van openbaar nut bestaat er reeds het koninklijk besluit tot vaststelling van de trappen van de hiërarchie. Voor deze diensten volstaat het om naar het betrokken koninklijk besluit te verwijzen in het ontwerp van besluit tot vaststelling van de taalkaders.

A FOD's en POD's

Voor de FOD's en POD's worden de trappen van de hiërarchie geregeld in het koninklijk besluit van 19 september 2005 tot vaststelling, met het oog op de toepassing van artikel 43ter van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966, van de betrekkingen van de ambtenaren van de centrale diensten van de federale overheidsdiensten, die eenzelfde trap van de hiërarchie vormen.

Hiermee worden de betrekkingen op de volgende manier in 5 trappen van de hiërarchie ingedeeld:

Trap	Graad
Eerste trap:	de betrekking van de voorzitter van het Directiecomité; de betrekkingen overeenstemmend met een managementfunctie -1 en -2; en de staffuncties;
Tweede trap:	de betrekkingen overeenstemmend met de managementfunctie -3; de betrekkingen overeenstemmend met de functies van de klassen A3, A4 en A5 van niveau A, met uitzondering van de betrekkingen van de ambtenaren die in de klasse A3 geïntegreerd zijn op de basis van een graad van rang 10;
Derde trap:	de betrekkingen van de ambtenaren die in de klasse A3 van niveau A geïntegreerd zijn op de basis van een graad van rang 10;

	de betrekkingen overeenstemmend met de functies van de klassen A1 en A2 van niveau A; en de graden van niveau B;
Vierde trap:	de graden van niveau C;
Vijfde trap:	de graden van niveau D.

B Het Ministerie van Defensie - Instellingen van openbaar nut waar geen managementbetrekkingen gecreëerd werden en

Voor het ministerie van Defensie en de instellingen van openbaar nut bedoeld in het koninklijk besluit van 8 januari 1973 tot vaststelling van het statuut van het personeel van sommige instellingen van openbaar nut in dewelke managementfuncties niet opgericht zijn, worden de trappen van de hiërarchie geregeld in het koninklijk besluit van 19 september 2005 tot vaststelling, met het oog op de toepassing van artikel 43ter van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966, van de betrekkingen van de ambtenaren van de centrale diensten van de federale overheidsdiensten, die eenzelfde trap van de hiërarchie vormen.

Hiermee worden de betrekkingen op de volgende manier in 5 trappen van de hiërarchie ingedeeld:

Trap	Graad
Eerste trap:	de betrekkingen overeenstemmend met de functies van de klassen A4 en A5 van niveau A;
Tweede trap:	de betrekkingen overeenstemmend met de functies van de klasse A3 van niveau A, met uitzondering van de betrekkingen van de ambtenaren die in de klasse A3 geïntegreerd zijn op de basis van een graad van rang 10;
Derde trap:	de betrekkingen van de ambtenaren die in de klasse A3 van niveau A geïntegreerd zijn op de basis van een graad van rang 10; de betrekkingen overeenstemmend met de functies van de klassen A1 en A2 van niveau A; en de graden van niveau B;
Vierde trap:	de graden van niveau C;
Vijfde trap:	de graden van niveau D.

C Instellingen van openbaar nut waar managementbetrekkingen gecreëerd werden⁹

Voor instellingen van openbaar nut, bedoeld in het artikel 1 van het koninklijk besluit van 16 november 2006 betreffende de aanduiding en de uitoefening van de management- en staffuncties in sommige instellingen van openbaar nut, worden de trappen van hiërarchie geregeld in koninklijk besluit van 13 maart 2007 tot vaststelling, met het oog op de toepassing van artikel 43ter van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966, van de betrekkingen van de ambtenaren in sommige instellingen van openbaar nut, die eenzelfde trap de hiërarchie vormen.

⁹ Het betreft inzonderheid het Federaal Agentschap voor de Opvang van Asielzoekers, de Regie der Gebouwen en het Federaal Planbureau.

Hiermee worden de betrekkingen op de volgende manier in 5 trappen van de hiërarchie ingedeeld:

Trap	Graad
Eerste trap:	de betrekkingen overeenstemmend met de managementfuncties van administrateur-generaal of directeur-generaal, adjunct-administrateur-generaal of adjunct-directeur-generaal, -1 en met de staffuncties;
Tweede trap:	de betrekkingen overeenstemmend met de functies van klassen A5, A4 en A3 van niveau A, met uitzondering van de betrekkingen van de ambtenaren die in de klasse A3 van niveau A geïntegreerd zijn op basis van een graad van rang 10;
Derde trap:	de betrekkingen van de ambtenaren die in de klasse A3 van niveau A geïntegreerd zijn op de basis van een graad van rang 10; de betrekkingen overeenstemmend met de functies van de klassen A1 en A2 van niveau A; en de graden van niveau B;
Vierde trap:	de graden van niveau C;
Vijfde trap:	de graden van niveau D.

D Openbare instellingen van sociale zekerheid¹⁰

Voor de openbare instellingen van sociale zekerheid worden de trappen van hiërarchie geregeld in het koninklijk besluit van 5 juli 2006 tot vaststelling, met het oog op de toepassing van artikel 43 van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966, van de betrekkingen van de ambtenaren van de centrale diensten van de openbare instellingen van sociale zekerheid, die eenzelfde trap van de hiërarchie vormen.

Hiermee worden de betrekkingen op de volgende manier in 5 trappen van de hiërarchie ingedeeld:

Trap	Graad
Eerste trap:	de betrekkingen overeenstemmend met de managementfuncties van administrateur-generaal, adjunct-administrateur-generaal, -1, -2 en -3, en met de staffuncties;
Tweede trap:	de betrekkingen overeenstemmend met de functies van klassen A5, A4 en A3 van niveau A, met uitzondering van de betrekkingen van de ambtenaren die in de klasse A3 van niveau A geïntegreerd zijn op basis van een graad van rang 10;
Derde trap:	de betrekkingen van de ambtenaren die in de klasse A3 van niveau A geïntegreerd zijn op de basis van een graad van rang 10;

¹⁰ Het gaat om de Dienst voor de Overzeese Sociale Zekerheid, het Fonds voor Arbeidsongevallen, het Fonds voor Beroepsziekten, de Hulp- en Voorzorgskas voor Zeevarenden, de Hulpkas voor Werkloosheidsuitkeringen, de Hulpkas voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering, de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid, de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening, de Rijksdienst voor Jaarlijkse Vakantie, de Rijksdienst voor Kinderbijslag voor Werknemers, de Rijksdienst voor Pensioenen, de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid, de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid van de Provinciale en Plaatselijke Overheidsdiensten, het Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen, het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering.

	de betrekkingen overeenstemmend met de functies van de klassen A1 en A2 van niveau A; en de graden van niveau B;
Vierde trap:	de graden van niveau C;
Vijfde trap:	de graden van niveau D.

Afdeling 3 Specifieke besluiten¹¹

Voor de instellingen die niet tot het toepassingsdomein van de hierboven vernoemde koninklijke besluiten vallen, dient een specifiek besluit te worden opgesteld. Voor instellingen op federaal niveau heeft enkel de Koning de bevoegdheid om te bepalen in een koninklijk besluit welke graden of klassen of managementfuncties of staffuncties of andere betrekkingen tot eenzelfde trap van de hiërarchie behoren. Voor instellingen op het niveau van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest heeft enkel de Brusselse Hoofdstedelijke Regering deze bevoegdheid en voor instellingen op het niveau van de GGC het Verenigd College van de GGC.

A Indeling van de trappen van de hiërarchie

De verschillende betrekkingen waarvan de personeelsleden titularis kunnen zijn, dienen te worden ingedeeld in de trappen van de hiërarchie op grond van de graden, klassen, managementfuncties, staffuncties of andere functies.

Aangezien de trappen van de hiërarchie worden vastgesteld om voor de toepassing van de Bestuursstaalwet taalkaders op te stellen, dient één belangrijke wettelijke regel te worden gehandhaafd. Het is niet mogelijk om de betrekkingen overeenstemmend met managementfuncties en de staffuncties, de betrekkingen van de graden van rang 13 en hoger en de graden die gelijkwaardig zijn en de klassen A3, A4 en A5, met uitzondering van degenen die in de klasse A3 geïntegreerd zijn op basis van rang 10, op dezelfde trap te plaatsen als de betrekkingen van lagere graden en klassen. Deze betrekkingen die worden geplaatst op de hoogste trappen van de hiërarchie, dienen immers overeenkomstig de Bestuursstaalwet paritair te worden verdeeld tussen de Nederlandstaligen en Franstaligen, terwijl de verdeling op de lagere trappen van de hiërarchie dient te gebeuren overeenkomstig het wezenlijk belang dat het Nederlandse en het Franse taalgebied voor de betrokken dienst vertegenwoordigt (*infra*).

Het is aangewezen dat de Koning, de Brusselse Hoofdstedelijke Regering of het Verenigd College van de GGC, afhankelijk van wie bevoegd is, bij de vaststelling van de trappen van de hiërarchie voor een bepaalde dienst zich zoveel mogelijk richt naar de samenstelling in de bovengenoemde koninklijk besluiten. Over het algemeen worden de betrekkingen in vijf trappen van de hiërarchie verdeeld. Op de eerste en twee trap zijn de hoogste betrekkingen vastgesteld die paritair dienen verdeeld te worden tussen de Nederlandstaligen en Franstaligen. De derde trap bestaat uit de betrekkingen die overeenstemmen met overige betrekkingen van de klasse A en de graden van niveau B, de vierde trap de graden van niveau C en de vijfde trap de graden van niveau D. Bij de vaststelling van de trappen van de hiërarchie dient de Koning, de Brusselse Hoofdstedelijke Regering of het Verenigd College van de GGC, afhankelijk van wie bevoegd is, rekening te houden met de specifieke kenmerken van de

¹¹ Het betreft hier bijvoorbeeld de Brusselse Gewestelijke Huisvestingsmaatschappij (BGHM), het Gewestelijk Agentschap voor Netheid "Net Brussel", het ministerie van Brussel-Hoofdstad, het Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle, ...

betrokken dienst waardoor mogelijkerwijs het noodzakelijk is om af te wijken in het besluit tot vaststelling van de trappen van de hiërarchie van de net besproken algemene principes.

Het ontwerp van besluit dient altijd voor advies aan de VCT te worden voorgelegd. Indien in het ontwerp van besluit wordt afgeweken van de algemene principes beschreven in vorige alinea, dienen deze afwijkingen in de vraag om advies aan de VCT te worden gemotiveerd. In deze motivatie dient te worden weergegeven op basis van welke specifieke kenmerken van de betrokken dienst het noodzakelijk is om af te wijken in het besluit tot vaststelling van de trappen van de hiërarchie van deze algemene principes.

Volgens de Raad van State is een besluit tot vaststelling van de trappen van hiërarchie geen reglementaire akte die voor advies aan de Raad van State, afdeling wetgeving, voorgelegd dient te worden (*supra*: Afdeling 4 Formele vereisten bij de vaststelling van de trappen van de hiërarchie en van de taalkaders, 7).

Voor deze besluiten dienen de erkende syndicale organisaties wel te worden geraadpleegd (art. 54 Bestuursstaalwet; *supra*: Afdeling 4 Formele vereisten bij de vaststelling van de trappen van de hiërarchie en van de taalkaders, 7).

B Samenstelling van het dossier

Wanneer het ontwerp van besluit tot vaststelling van de trappen van de hiërarchie voor advies aan de VCT wordt voorgelegd, dient het dossier van de vraag om advies over het besluit de volgende documenten te bevatten:

- a. door een minister ondertekend verzoekschrift waarin, indien nodig, het ontwerp van besluit wordt gemotiveerd;
- b. de oprichtingsakte en de statuten van de bewuste instelling of dienst;
- c. het personeelsplan dat de personeelsbehoeften uitdrukt in voltijdse equivalenten (VTE);
- d. het ontwerp van besluit tot vaststelling van de trappen van de hiërarchie;
- e. een nota met de motivatie van de vaststelling van de trappen van de hiërarchie;
- f. de brieven gestuurd aan de erkende vakorganisaties die over het ontwerp werden geraadpleegd.

Opgelet : het dossier dient tevens elektronisch in het Nederlands en het Frans in een Word-bestand aan de VCT te worden overgemaakt (e-mailadres: Emmanuel.Vandenbossche@vct-cpcl.be)

C Noodzakelijk voorafgaandelijk aan het taalkaderdossier

Het is van belang er nogmaals aan te herinneren dat de vaststelling van de trappen van de hiërarchie verplicht door de VCT behandeld dient te worden alvorens de taalkaders onderzocht worden, of gelijktijdig hiermee. De VCT dient zich namelijk eerst uit te spreken over de trappen van de hiërarchie.

Het voorstel tot vaststelling van de trappen van de hiërarchie en dat tot vaststelling van de taalkaders kunnen echter gelijktijdig worden ingediend. Dergelijke gelijktijdige behandeling levert in de praktijk een aanzienlijke tijds winst op.

In haar advies nr. 38.166 van 22 juni 2016 heeft de VCT er wel op gewezen dat het eerder gepast is om de vaststelling van de trappen van de hiërarchie en de vaststelling van de taalkaders in twee aparte

besluiten te laten opnemen. De trappen van de hiërarchie blijven immers onbeperkt geldig, terwijl de taalkaders worden vastgesteld voor een bepaalde periode, in beginsel zes jaar.¹²

Opgelet: het ontwerp van (koninklijk) besluit tot vaststelling van de trappen van de hiërarchie dient in het Belgisch Staatsblad te worden gepubliceerd om geldig te zijn.

¹² VCT 22 juni 2016, nr. 38.166

Hoofdstuk II Besluit tot vaststelling van de taalkaders

Afdeling 1 Begrip

Het besluit tot vaststelling van taalkaders bepaalt op verschillende trappen van de hiërarchie het percentage betrekkingen dat wordt toegewezen aan de ambtenaren die zijn ingeschreven op de Nederlandse taalrol en aan de ambtenaren die zijn ingeschreven op de Franse taalrol.

Taalkaders hebben een dubbele functie. Enerzijds dienen zij te garanderen dat een overheid in de dienst over het nodige personeel beschikt dat de overheid de zaken conform de Bestuursstaalwet, in het bijzonder de artikelen 39 tot en met 42 Bestuursstaalwet, kan afhandelen.¹³

De Raad van State heeft immers in zijn arresten hierover onder meer het volgende gesteld:

- het hoofddoel van artikel 43 Bestuursstaalwet is ervoor zorgen dat de besturen georganiseerd worden en hun personeelsbezetting samengesteld wordt in overeenstemming met de artikelen 39 tot 42 Bestuursstaalwet;¹⁴
- de bepalingen inzake de taalkaders zoniet uitsluitend dan toch in de eerste plaats, strekken om de besturen zo te organiseren en hun personeel zo samen te stellen, dat zij bij machte zijn de voorschriften betreffende het gebruik van de talen vervat in de artikelen 39 tot 42 Bestuursstaalwet na te komen;¹⁵
- de wettelijke verplichting voor de overheid om de verhouding te bepalen tussen de betrekkingen van de Nederlandse taalrol en deze van de Franse taalrol beantwoordt niet alleen aan de zorg van de wetgever om de zaken te doen behandelen in de door de wet opgelegde taal maar ook om de personeelsleden van elke taalgroep in staat te stellen de zaken die hen op taalbasis toegewezen worden te behandelen zonder hierbij tegen opzichte van hun collega's van de taalrol met veel meer werk belast te worden;¹⁶
- de taalkaders garanderen dat de overheid, binnen een dienst, over de werkrachten kan beschikken die nodig zijn om de zaken te kunnen behandelen met naleving van de bepalingen van de Bestuursstaalwet.¹⁷

De taalkaders dienen derhalve ervoor te zorgen dat een openbare dienst over voldoende personeel beschikt om de dossiers in de juiste taal te behandelen.

In principe kan een personeelslid geen dossier toevertrouwd krijgen in een andere taal dan die welke overeenstemt met zijn taalrol. Het basisprincipe is dat van de eentaligheid van de ambtenaren maar tweetaligheid van dienst. In de meerderheid van de gevallen bepaalt de wet zelf in welke taal een dossier behandeld dient te worden; die taal bepaalt dan aan welke ambtenaar het dossier toevertrouwd mag worden.

De enige uitzonderingen die de wetgever hierop maakt, hebben betrekking op de ambtenaren van het tweetalig kader (*infra*) en de ambtenaren werkzaam in de FOD's en POD's van wie een functionele tweetaligheid wordt gevraagd op basis van artikel 43ter, § 7 Bestuursstaalwet, met name de houders

¹³ T. DE PELSMAEKER, *Taalgebruik in bestuurszaken*, Brugge, Die Keure, 2004, 198.

¹⁴ R.v.St. 2 april 1974, nr. 16.339.

¹⁵ R.v.St. 20 maart 1974, nr. 16.313.

¹⁶ R.v.St. 2 juli 1985, nr. 25.542.

¹⁷ R.v.St. 27 september 2012 (vertaling).

van een managementfunctie, de evaluatoren en de ambtenaren die verantwoordelijk zijn voor de verzekering van de eenheid in de rechtspraak.¹⁸

Anderzijds hebben de taalkaders ook als functie te garanderen dat de personeelsleden van elke taalgroep kunnen beschikken over het aandeel van betrekkingen dat hun toekomt, en dat zij gevrijwaard blijven van alle concurrentie vanwege de andere taalgroep.¹⁹ Deze functie heeft gevolgen voor de voorwaarden van de benoemingen of bevorderingen van ambtenaren, die beschreven worden in volgende afdeling.

Afdeling 2 Voorwaarden van benoeming of bevordering

A Inleiding

In zijn arrest nr. 13.834 van 10 december 1969 heeft de Raad van State de functie van de taalkaders betreffende de vrijwaring van de ambtenaren van de concurrentie vanwege de andere taalgroep gekoppeld aan de geldigheid van de benoemingen op de volgende manier:

“Die laatste functie heeft tot gevolg de taalkaders te maken tot een essentieel instrument van bescherming voor de ambtenaren van elke taalgroep, zodat de instelling van die taalkaders tot gevolg heeft dat geen benoeming nog rechtmatig is waarvan niet vaststaat dat zij binnen de grenzen van haar bepaald taalkader mogelijk is en dus aan een van de leden van de bij dat taalkader passende taalgroep kan worden verleend, en dat de benoemde ambtenaar inderdaad rehtens tot die taalgroep moet worden gerekend.”²⁰

Binnen de centrale diensten, de uitvoeringsdiensten, de diensten van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering en van het Verenigd College van de GGC mogen benoemingen enkel gebeuren binnen conform de Bestuursaalwet vooraf vastgestelde taalkaders, met andere woorden, een overheid is gehouden om bij voorrang ambtenaren te benoemen in het deficitair taalkader.

B Bespreking van jurisprudentie van het Grondwettelijk Hof, de Raad van State en de VCT

1° Algemene voorrangsregel

In zijn arrest nr. 34.670 van 11 april 1990 oordeelde de Raad van State het volgende:

“De taalkaders strekken ertoe om op ieder niveau van de hiërarchie een taalevenwicht tot stand te brengen. Hieruit volgt dat de benoemende overheid ertoe gehouden is om op een

¹⁸ Deze ambtenaren dienen het bewijs geleverd te hebben van de functionele kennis van de andere taal met betrekking tot de evaluatie aan hand van het examen beschreven in artikel 10*bis* van het koninklijk besluit van 8 maart 2001 tot vaststelling van de voorwaarden voor het uitreiken van de bewijzen omtrent de taalkennis voorgeschreven bij artikel 53 van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken samengevat op 18 juli 1966.

De ambtenaren opgelijst in artikel 11*ter* van voornoemde koninklijk besluit dienen eveneens de functionele kennis van de andere taal met betrekking tot de eenheid in de rechtspraak, met name de administratieve en juridische woordenschat, te bewijzen aan hand van het examen beschreven in artikel 11*bis* van voornoemd koninklijk besluit.

¹⁹ R.v.St. 27 september 2012, nr. 220.778 (vertaling).

²⁰ R.v.St. 10 december 1969, nr. 13.834.

bepaald niveau bij voorrang ambtenaren te benoemen in het taalkader waarvan de werkelijke bezetting het meest gedaald is onder het op dit niveau voorziene aantal.”²¹

De Raad van State bepaalde meer specifiek over deze voorrangsregel het volgende in zijn arrest nr. 195.731 van 3 september 2009:

"Uit de genoemde bepalingen van de gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, inzonderheid die van artikel 43, § 3, eerste en tweede lid, volgt dan ook dat de benoemende overheid verplicht is om bij voorrang te benoemen in het taalkader waarvan het aantal effectief ingenomen betrekkingen het verst verwijderd is van het wettelijk vastgestelde aantal betrekkingen. Bij een benoeming binnen de eerste taaltrap dient zij bijgevolg een gelijke verhouding tussen beide taalrollen na te streven, en dit zowel tussen de eentalige kaders onderling als binnen het tweetalige kader. Slechts wanneer aan die vereiste is voldaan, heeft de overheid de vrije keuze tussen kandidaten van verschillende taalrollen. In geen geval mag de overheid een bestaand onevenwicht versterken.”²²

2° *Voorrang in het tweetalige kader*

Het arrest nr. 2/99 van 13 januari 1999 van het Grondwettelijk Hof verplicht de evenwichtsverstoring in het tweetalige kader prioritair op te lossen:

“De door de wetgever uitdrukkelijk gewilde pariteit tussen ambtenaren van de Nederlandse en van de Franse taalrol binnen het tweetalige kader wordt verwezenlijkt door de § § 2 en 3 van artikel 43 van de gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken. Het criterium op basis van het behoren tot de Franse taalrol met roeping voor het tweetalige kader is *in casu* objectief en houdt redelijk verband met de nagestreefde doelstelling. Zelfs wanneer de bepalingen als gevolg kunnen hebben dat een beter gerangschikte kandidaat van de ene taalrol moet wijken voor een kandidaat van de andere taalrol die in aanmerking komt voor het tweetalige kader, is zulks evenredig met de beoogde pariteitsdoelstelling binnen het tweetalige kader. [...]

"Artikel 43, §§ 2 en 3, van de bij koninklijk besluit van 18 juli 1966 gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, geïnterpreteerd in die zin dat de benoemende overheid, ten aanzien van ambtenaren met een rang gelijk aan of hoger dan directeur, wanneer een gelijke numerieke verhouding is bereikt tussen het eentalige Nederlandse en het eentalige Franse kader, maar er nog een onevenwicht tussen ambtenaren van de Nederlandse en de Franse taalrol bestaat binnen het tweetalige kader, noodzakelijkerwijze eerst een gelijke verdeling van de betrekkingen tussen ambtenaren van de Nederlandse en van de Franse taalrol binnen het tweetalige kader dient te betrachten zelfs wanneer de eentalige kaders verder van hun maximale bezetting zijn verwijderd dan het tweetalige kader, schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet, noch op zich beschouwd, noch gelezen in samenhang met de artikelen 2 en 7, c), van het Internationaal Verdrag van 19 december 1966 inzake economische, sociale en culturele rechten.”²³

²¹ R.v.St. 11 april 1990, nr. 34.670.

²² R.v.St. 3 september 2009, nr. 195.731.

²³ Arbitragehof 13 januari 1999, nr. 2/99.

In haar advies nr. 31.128 van 11 mei 2000 heeft de VCT op basis van dit arrest eveneens geadviseerd dat de benoemende overheid, bij elke werving, benoeming of bevordering, rekening moet houden met de verdeling die door de taalkaders is vastgesteld, en moet in de eerste plaats het gebrek aan evenwicht van het tweetalige kader verhelpen.²⁴

3° Uitoefening van een hogere functie door ambtenaar

Wanneer een ambtenaar is belast met de uitoefening van een hogere functie, dient hij zolang hij deze functie uitoefent, op de trap van de hiërarchie te worden gerangschikt die overeenkomt met deze uitgeoefende functie, en niet op de trap van de hiërarchie waarin hij is benoemd.

In haar advies van nr. 17.274 van 11 juni 1987 heeft de VCT immers het volgende vastgesteld:

“Quant au deuxième point, j’estime qu’il est nécessaire de confirmer que, du point de vue linguistique, le fonctionnaire désigné pour exercer une fonction supérieure doit être classé, aussi longtemps qu’il occupe cette fonction, au degré de la hiérarchie correspondant à la fonction exercée.

Les emplois inscrits aux cadres linguistiques doivent, en effet, être occupés par des fonctionnaires du rôle linguistique correspondant au cadre linguistique auquel leur fonction est inscrite, même s’il agit d’une fonction attribuée à ce fonctionnaire par la voie des “fonction supérieurs”. La fonctionnaire chargé d’une fonction supérieure, occupe en effet, et fût-ce à titre temporaire, un cadre linguistique déterminé. Un respect plus strict de l’article 43, § 3 des LLC nécessite qu’il y ait concordance entre les emplois effectivement occupés et ceux prévus aux cadres linguistiques.”²⁵

In verschillende arresten heeft de Raad van State in dezelfde lijn geoordeeld:

"Overwegende dat de ambtenaar die aangesteld is om een hogere functie te bekleden in het kader de betrekking blijft blokkeren die overeenstemt met de graad waarin hij definitief benoemd is;

Overwegende echter dat de taalwetten, onder andere, tot doel hebben om op ieder niveau van de administratie de aanwezigheid van personeelsleden te verzekeren die in staat zijn de dossiers te behandelen in de taal die door deze wetten wordt opgelegd;

dat dit doel niet bereikt zou worden indien de benoemingen tot hogere functies – zij het van tijdelijke aard – zouden ontsnappen aan de verplichte voorschriften die eraan verbonden zijn;

dat, inderdaad, de betrekkingen waarin tijdelijk voorzien wordt ingevolge benoeming tot hogere functies het risico lopen niet ingevuld te worden in iedere taalrol in de door de wetgeving gewenste verhouding, opdat de administratie de wetgeving op het gebruik van de talen correct kan toepassen;

dat hieruit volgt dat wanneer de aanstelling tot hogere functies als gevolg heeft dat een personeelslid effectief een betrekking uitoefent behorende tot een trap van de hiërarchie die

²⁴ VCT 11 mei 2000, nr. 31.128

²⁵ VCT 11 juni 1987, nr. 17.274.

niet die is waarin hij benoemd is, deze aanstelling dient te gebeuren met naleving van het taalkader dat van toepassing is op de uitgeoefende betrekking.²⁶

4° *Vorbereidende handelingen van benoeming of bevordering*

In zijn arrest nr. 14.670 van 16 april 1971 heeft de Raad van State geoordeeld dat een betrekking niet aan een taalrol kan worden toegekend tijdens de voorbereidende handelingen van de benoeming. Deze onregelmatigheid brengt de vernietiging van de daaropvolgende benoeming met zich mee.²⁷

Overeenkomstig de jurisprudentie van de VCT betekent dit dat vacatures opengesteld dienen te worden zowel voor Nederlandstalige als voor Franstalige kandidaten.²⁸

C *Algemene Principes*

Uit voorgaande volgt dat een overheid de volgende principes dient na te leven bij een benoeming of bevordering.²⁹

1. de benoemingen of bevorderingen gebeuren per taalkader;
2. wanneer een ambtenaar is belast met de uitoefening van een hogere functie, dient hij zolang hij deze functie uitoefent, op de trap van de hiërarchie te worden gerangschikt die overeenkomt met deze uitgeoefende functie;
3. het deficitaire kader dient eerst hersteld te worden; dit tekort dient op het moment van de benoeming of bevordering geraamd te worden en niet wanneer de kandidaten worden opgeroepen (of tijdens de selectieproef);
4. een betrekking kan niet aan een taalrol toegekend worden tijdens de voorbereidende handelingen van de benoeming of bevordering;
5. de evenwichtsverstoring in het tweetalige kader dient prioritair te worden opgelost;
6. de vrije keuze om een N of F te benoemen of te bevorderen is er enkel wanneer de taalkaders strikt nageleefd worden.

Afdeling 3 *Personeelsleden die buiten de taalkaders vallen*

A *Wettelijke uitzonderingen*

De wetgever heeft verklaard dat artikel 43 Bestuursstaalwet niet van toepassing is op de volgende groepen personeelsleden, en dat zij bijgevolg niet in de taalkaders moeten worden opgenomen:

- de buitenlandse wetenschappelijk medewerkers die bij arbeidsovereenkomst in dienst genomen worden bij de wetenschappelijke instellingen voor taken die niet behoren tot de permanente opdrachten en die niet over een in het Nederlands of het Frans opgesteld diploma beschikken;³⁰

²⁶; R.v.St. 20 maart 1991, nr. 36.694; R.v.St. 20 maart 1991, nr. 36.695 (vertaling); R.v.St. 16 december 1991, nr. 38.347.

²⁷ R.v.St. 16 april 1971, nr. 14.670.

²⁸ VCT 26 oktober 2018, nr. 50.385

²⁹ Zie VCT 24 januari 2008, nr. 39.263.

³⁰ Art. 3 van de wet van 27 mei 2014 betreffende de taalkaders voor sommige buitenlandse wetenschappelijke medewerkers bij arbeidsovereenkomst in dienst genomen in de federale wetenschappelijke instellingen.

De lijst van de wetenschappelijke functies worden opgelijst in het koninklijk besluit tot uitvoering van artikel 3 van de wet van 27 mei 2014 betreffende de taalkaders voor sommige buitenlands wetenschappelijke medewerkers bij arbeidsovereenkomst in dienst.

- de artistieke functies bij het Nationaal Orkest van België en de Koninklijke Muntchouwbrug;³¹
- de wetenschappelijke medewerkers en laboranten van Sciensano die zijn aangeworven bij arbeidsovereenkomst voor een bepaalde tijd, voor eigen rekening of voor rekening van derden voor extern gefinancierde projecten, en die zijn tewerkgesteld voor taken in het kader van programma's, projecten of opdrachten die beperkt zijn in de tijd.³²

Deze wettelijke uitzonderingen dienen restrictief te worden geïnterpreteerd. In zijn advies nr. 48.249-48.162 van 18 november 2016 heeft de VCT bijvoorbeeld met betrekking tot de wettelijke uitzondering voor wetenschappelijke medewerkers en laboranten van Sciensano geadviseerd dat de wettelijke uitzondering Sciensano toelaat om personeelsleden aan te werven die niet moeten worden opgenomen in de taalkaders, en dit onder de volgende voorwaarden:

- het mag enkel om wetenschappelijke medewerkers of laboranten gaan;
- in het kader van tijdelijke opdrachten;
- in het kader van een arbeidsovereenkomst van bepaalde duur (contractuele personeelsleden)³³;
- en voor taken die niet tot de permanente opdrachten van Sciensano behoren.

Wanneer de arbeidsovereenkomst van bepaalde duur wordt omgevormd door de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten naar een arbeidsovereenkomst van onbepaalde duur, dienen deze personeelsleden wel te worden opgenomen in de taalkaders.³⁴

B Personeelsleden van een vzw tewerkgesteld in sommige FOD's en openbare instellingen van sociale zekerheid

In haar advies nr. 39.075 van 28 februari 2008 sprak de VCT zich uit over het statuut van het personeel van een vzw, zoals de vzw SMALS, die zijn personeel terbeschikking stelt aan sommige federale overheidsdiensten.

In dit advies stelde de VCT het volgende vast:

1. vzw SMALS is geen openbare dienst, noch een concessiehouder van een openbare dienst: ze is verbonden aan de federale overheidsdiensten of aan de openbare instellingen van sociale zekerheid door een aannemingscontract;
2. dit personeel heeft geen taalrol;
3. dit personeel is niet verbonden aan de Staat of de openbare instellingen van sociale zekerheid door een statutaire band of via contract;
4. dit personeel is niet in de personeelsplannen van de federale overheidsdiensten noch van de openbare instellingen van sociale zekerheid opgenomen;
5. dit personeel uitoefent geen enkele hiërarchische of disciplinaire bevoegdheid over het personeel van de federale overheidsdiensten of van de openbare instellingen van de sociale zekerheid; zij is evenmin de evaluator van dit personeel in het kader van de evaluatiecyclus.

³¹ Art. 2 en 4 Wet van 5 december 2006 betreffende de taalkaders bij het Nationaal Orkest van België en de Koninklijke Muntchouwburg. De opsomming van de bedoelde artistieke functies diende te gebeuren bij een in Ministerraad overlegd besluit. Dit is echter niet gebeurd.

³² Art. 44 Wet van 25 februari 2018 tot oprichting van Sciensano.

³³ Zulk een contract kan slechts van een heel beperkte duur zijn

³⁴ VCT 18 november 2016, nr. 48.249-48.162.

Deze elementen hebben tot gevolg dat de terbeschikkingstelling van dit personeel in geen geval de taalevenwichten kan beïnvloeden, niet in het geval van aanwerving en ook niet bij bevorderingen. Zij dienen dus niet in de taalkaders te worden opgenomen.

Hoewel dit personeel geen rechtsstatuut of –positie heeft waardoor het persoonlijk onder de toepassing van de Bestuurstaalwet valt, dienen de betrokken openbare diensten zich te houden aan de Bestuurstaalwet wanneer zij samenwerken met het personeel van de betrokken vzw.

Artikel 50 Bestuurstaalwet bepaalt immers het volgende: “De aanstelling, uit welken hoofde ook, van private medewerkers, opdrachthouders of deskundigen ontslaat de diensten niet van de toepassing van de Bestuurstaalwet.”

Bijgevolg mogen de betreffende openbare diensten niet afwijken van de Bestuurstaalwet door een beroep te doen op het personeel van de vzw SMALLS. Deze personeelsleden zijn er indirect toe gehouden de Bestuurstaalwet na te leven in, bijvoorbeeld, de behandeling van hun dossiers op grond van 50 Bestuurstaalwet.³⁵

Afdeling 4 Wettelijke basis

Naast de wettelijke basis van het besluit tot vaststelling van de trappen van de hiërarchie, dient het ontwerp van besluit tot vaststelling van de taalkaders, naargelang het geval, artikel 43 of 43ter Bestuurstaalwet als wettelijke basis te vermelden (*supra*).

³⁵ VCT 28 februari 2008, nr. 39.075.

Afdeling 5 De verdeling van de taalkaders voor de betrekkingen op de hoogste trappen van de hiërarchie

A Centrale diensten en uitvoeringsdiensten van de FOD's en de POD's

1° Algemeen

“Artikel 43ter, § 3 Bestuursaalwet - Alle betrekkingen, de betrekking van voorzitter van het Directiecomité uitgezonderd, wanneer het aantal van de betrekkingen die overeenstemmen met managementfuncties en de betrekkingen die hieraan gelijkwaardig zijn, oneven is en uitgezonderd de betrekkingen van de leden van de cel beleidsvoorbereiding, worden verdeeld over twee kaders : een Nederlands en een Frans.”

“Artikel 43ter, § 4, tweede lid Bestuursaalwet - Nochtans, worden, op elke taaltrap, de betrekking van voorzitter van het Directiecomité uitgezonderd wanneer het aantal van de bedoelde betrekkingen oneven is, de betrekkingen die overeenstemmen met managementfuncties en de betrekkingen die hieraan gelijkwaardig zijn in gelijke percentages verdeeld tussen de twee taalkaders.”

De betrekkingen op de eerste en de twee trap van de hiërarchie moeten in de centrale diensten en de uitvoeringsdiensten van de FOD's en de POD's worden verdeeld tussen twee kaders, een Nederlands kader en een Frans kader.

Deze betrekkingen moeten over de twee kaders op elke trap in gelijke percentages worden verdeeld, met andere woorden, 50% van de betrekkingen dient op elke trap te worden toegewezen aan het Nederlands kader en 50% van de betrekkingen op elke trap aan het Frans kader.

De verdeling van de betrekkingen op de hoogste trappen van de hiërarchie kan bij de centrale diensten en de uitvoeringsdiensten van de FOD's en de POD's op de volgende wijze worden voorgesteld:

Trappen van de hiërarchie	Nederlands kader (in %)	Frans kader (in %)
1 ^{ste} trap	50 %	50
2 ^{de} trap	50 %	50

Opmerking: wanneer het aantal van de betrekkingen die overeenstemmen met de managementfuncties en de betrekkingen die hieraan gelijkwaardig zijn, oneven is, dient er met de betrekking van de voorzitter van het Directiecomité geen rekening te worden gehouden bij de verdeling in gelijke percentages van de betrekkingen op de eerste trap van de hiërarchie.

2° Betrekkingen van voorzitter van het Directiecomité

“Artikel 43ter, § 4, derde lid Bestuursaalwet - Bovendien worden alle betrekkingen van voorzitter van het Directiecomité in gelijke percentages toegewezen aan het Nederlandse en het Franse taalkader, met dien verstande dat, ingeval binnen de gecentraliseerde FOD's horizontale diensten worden gecreëerd, minstens één van deze betrekkingen van voorzitter van het Directiecomité moet worden toebedeeld aan de andere taalrol.”

“Artikel 43ter, § 4, vierde lid Bestuurstaalwet – Wanneer evenwel het totaal aantal betrekkingen van de voorzitter van het Directiecomité oneven is, wordt de betrekking van de afgevaardigd bestuurder van SELOR – Selectiebureau van de Federale Overheid meegerekend om een even aantal betrekkingen te bereiken. Het aldus bereikte aantal wordt in gelijke percentages toegewezen aan het Nederlandse en Franse taalkader.”

Niet enkel de betrekkingen op de eerste en de twee trap van de hiërarchie dienen paritair te worden verdeeld binnen een centrale dienst van een FOD, maar voor de betrekkingen overeenstemmend met de functie van de voorzitter van het Directiecomité wordt in de Bestuurstaalwet bovendien een paritaire verdeling voorzien over de totaliteit van de FOD's.³⁶ De POD's vallen niet onder het toepassingsgebied van artikel 43ter, § 4, derde lid Bestuurstaalwet.³⁷

Met andere woorden, dient 50 % van de betrekkingen van voorzitter van Directiecomité te worden toebedeeld aan het Nederlandse kader en 50 % van de betrekkingen van voorzitter van Directiecomité aan het Franse kader.

In haar advies nrs. 48.010-48.010bis van 26 februari 2016 heeft de VCT gesteld dat de voorzitters *ad interim* in het kader van de toepassing van artikel 43ter, § 4, derde lid Bestuurstaalwet meegeteld moeten worden om de paritaire verdeling van de betrekkingen te berekenen. De voorzitter van het directiecomité behoort enkel tot het taalkader van de FOD waar hij effectief is aangesteld. Hij/zij wordt wel meegerekend voor het vaststellen van de wettelijke paritaire verdeling van de betrekkingen van voorzitter van het directiecomité als hij/zij *ad interim* de functie van voorzitter in een andere FOD waarneemt.³⁸

Verder wordt er gesteld dat, wanneer het totaal aantal betrekkingen van de voorzitter van het Directiecomité oneven is, de betrekking van de Afgevaardigd bestuurder van Selor moeten worden meegerekend om te komen tot een even aantal betrekkingen. Sinds 2017 maakt Selor echter deel uit van de FOD Beleid en Ondersteuning. Aangezien artikel 5 van het koninklijk besluit houdende oprichting van de FOD Beleid en Ondersteuning stelt dat de directeur-generaal van het directoraat-generaal Rekrutering en Ontwikkeling de functie uitoefent van Afgevaardigd bestuurder van Selor, zal bij een oneven aantal betrekkingen van voorzitter van Directiecomité, met de betrekking van de directeur-generaal van het directoraat-generaal Rekrutering en Ontwikkeling rekening moeten worden gehouden om te komen tot een even aantal betrekkingen.

Van de horizontale FOD's (FOD Kanselerij van de Eerste Minister en FOD Beleid en Ondersteuning) dient minstens één van deze betrekkingen van voorzitter van het Directiecomité te worden toebedeeld aan de andere taalrol. Aangezien momenteel er maar twee horizontale FOD's zijn, dient één van twee betrekkingen van voorzitter van het Directiecomité te worden toebedeeld aan het Nederlandse kader en de andere aan het Franse kader.

³⁶ Memorie van toelichting bij wetsontwerp tot invoeging van de artikelen 43ter, 44bis, 46bis, 69 en 70 in de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966, *Parl.St.* Kamer, 2001-2002, nr. 1458/001, 12-13

³⁷ VCT 26 februari 2016, nr. 48.010-48.010bis.

³⁸ VCT 26 februari 2016, nr. 48.010-48.010bis.

B Andere diensten dan de centrale diensten en uitvoeringsdiensten van de FOD's en POD's die over taalkaders dienen te beschikken

1° Algemeen

“Artikel 43, § 2, eerste lid Bestuursstaalwet - De ambtenaren houders van een managementfunctie of van een staffunctie of bekleed met een graad van rang 13 of hoger of met een graad die gelijkwaardig is of met klasse A3, A4 of A5, met uitzondering van degenen die in de klasse A3 geïntegreerd zijn op de basis van een graad van rang 10, worden verdeeld over drie kaders : een Nederlands, een Frans en een tweetalig.”

“Artikel 43, § 3, eerste lid, tweede volzin Bestuursstaalwet - Nochtans, voor de managementfuncties en voor de staffuncties alsook voor de graden van rang 13 en hoger en de graden die gelijkwaardig zijn en de klassen A3, A4 en A5, onder voorbehoud van de toepassing van § 2, eerste lid, worden de betrekkingen, op alle trappen van de hiërarchie, in gelijke percentages verdeeld tussen de twee kaders.”

“Artikel 43, § 3, tweede lid Bestuursstaalwet - Het tweetalig kader omvat 20 % van de betrekkingen van de graden van rang 13 en hoger en van de graden die gelijkwaardig zijn en van de klassen A3, A4 en A5 onder voorbehoud van de toepassing van § 2, eerste lid. Die betrekkingen worden, op alle trappen van de hiërarchie, in gelijke mate verdeeld tussen de twee taalrollen.”

Artikel 43, § 3, derde lid Bestuursstaalwet – “Om tot het tweetalig kader toegelaten te worden, moeten de ambtenaren voor een examencommissie, samengesteld door de Vaste Wervingssecretaris, het bewijs leveren dat zij de tweede taal voldoende kennen. Worden van dit examen vrijgesteld de ambtenaren wier diploma bewijst dat hun tweede taal de voertaal was van het onderwijs dat zij genoten hebben.”

De betrekkingen voor de managementfuncties, staffuncties, de graden van rang 13 en hoger en de graden die gelijkwaardig zijn, en de klassen A3, A4 of A5 met uitzondering van de betrekkingen van ambtenaren die in klasse A3 geïntegreerd zijn op de basis van rang 10, bevinden zich op de hoogste trappen van de hiërarchie.

Deze betrekkingen dienen te worden verdeeld over drie kaders: een Nederlands, een Frans en een tweetalig kader.

20 % van deze betrekkingen dienen te worden toegewezen aan het tweetalig kader. Een ambtenaar kan enkel worden toegelaten tot het tweetalig kader, indien hij of zij het bewijs heeft geleverd van de voldoende kennis van de tweede taal door middel van het taalexamen waarvan de inhoud wordt beschreven in artikel 12 van koninklijk besluit van 8 maart 2001 tot vaststelling van de voorwaarden voor het uitreiken van de bewijzen omtrent de taalkennis voorgeschreven bij artikel 53 van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken samengevat op 18 juli 1966. Praktisch betekent dit dat de ambtenaar geslaagd moet zijn voor het taalexamen “artikel 12” bij ‘Werkenvoor.be’.

Ambtenaren van wie het diploma bewijst dat hun tweede taal de voertaal was van het onderwijs dat zij genoten hebben, zijn vrijgesteld van dit examen.

Op alle trappen van de hiërarchie dienen de betrekkingen van het tweetalig kader in gelijke mate te worden verdeeld tussen de Nederlandse en Franse taalrol, met andere woorden 10% van de

betrekkingen dient op elke trap te worden toegewezen aan de ambtenaren van de Nederlandse taalrol en 10% van de betrekkingen op elke trap aan de ambtenaren van de Franse taalrol.

De overige 80 % van de betrekkingen op de hoogste trappen van de hiërarchie dienen op alle trappen van de hiërarchie in gelijke percentage te worden verdeeld tussen het Nederlandse en het Franse kader, met andere woorden 40% van de betrekkingen dient op elke trap te worden toegewezen aan het Nederlands kader en 40% van de betrekkingen op elke trap aan het Frans kader.

De verdeling van de betrekkingen op de hoogste trappen van de hiërarchie kunnen bij andere diensten dan de centrale diensten en uitvoeringsdiensten van de FOD's en de POD's die over taalkaders dienen te beschikken op de volgende wijze worden voorgesteld:

Trappen van de hiërarchie	Nederlands kader (in %)	Frans kader (in %)	Tweetalig kader (in %)	
			Nederlands	Frans
1 ^{ste} trap	40	40	10	10
2 ^{de} trap	40	40	10	10
(...)	(...)	(...)	(...)	(...)

Opmerking: om de paritaire verdeling in de bezetting van de betrekkingen op de hoogste trappen van de hiërarchie te waarborgen, is het onontbeerlijk dat het aantal van deze betrekkingen strikt even zou zijn.³⁹

2° *Tweetalig kader*

In de memorie van toelichting over de wet van 19 oktober 1998 tot wijziging van artikel 43 van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966, werd het volgende gesteld over het tweetalige kader:

“Om het opmaken van de taalkaders in verband met de directiebetrekkingen te vergemakkelijken zal men op nuttige wijze inspiratie zoeken in de bijlage I van het vademecum van december 1993 van de VCT. Die tabel vermeldt met precisie hoeveel ambtenaren er in het tweetalig kader dienen benoemd te worden, rekening houdend met het totale aantal directiebetrekkingen dat door de personeelsformatie wordt vastgesteld.”⁴⁰

³⁹ Memorie van toelichting tot wijziging van artikel 43 van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966, *Parl.St.* Kamer 1997-1998, nr. 1426/1, 2.

⁴⁰ Memorie van toelichting tot wijziging van artikel 43 van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966, *Parl.St.* Kamer 1997-1998, nr. 1426/1, 3.

De tabel waarmee volgens deze memorie van toelichting rekening moet worden gehouden bij de bepaling van het aantal tweetalige ambtenaren, is de volgende:

Totaal # directiebetrekkingen	# te benoemen tweetaligen
6 of minder	0
8, 10, 12 en 14	2
16, 18, 20, 22 en 24	4
26, 28, 30, 32 en 34	6
36, 38, 40, 42 en 44	8
46,48, 50, 52 en 54	10
56, 58, 60, 62 en 64	12
66, 68, 70, 72 en 74	14
76, 78 en 80	16

C Uitzonderlijke maatregel

“Artikel 43, § 3, zesde lid Bestuursstaalwet - Na raadpleging van dezelfde Commissie, kan de Koning, bij een in Ministerraad overlegd en met redenen omkleed besluit, van de regel van verdeling bedoeld in het eerste lid, tweede volzin, afwijken ten behoeve van de centrale diensten waarvan de bevoegdheden of de werkzaamheden de Nederlandse en de Franse taalgebieden in ongelijke mate betreffen.”

“Artikel 43ter, § 4, achtste lid Bestuursstaalwet - Na raadpleging van dezelfde commissie, kan de Koning, bij een met redenen omkleed besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, van de regel van verdeling van de betrekkingen die overeenstemmen met managementfuncties en de betrekkingen die hieraan gelijkwaardig zijn, afwijken ten behoeve van de centrale diensten waarvan de attributen of de werkzaamheden de Nederlandse en Franse taalgebieden in ongelijke mate betreffen.”

In geval van een werkelijke wanverhouding tussen de beide taalgebieden heeft de Koning, de Brusselse Hoofdstedelijke Regering en het Verenigd College van de GGC de mogelijkheid om af te wijken van de opgelegde verdeling in gelijke percentages van de betrekkingen op de hoogste trappen van de hiërarchie.

Dit is enkel mogelijk na een raadpleging van de VCT en een overleg in de Ministerraad.

In dit verband heeft de Raad van State in zijn arrest nr. 25.542 van 2 juli 1985 eraan herinnerd dat dit een uitzonderlijke maatregel is:

“(…) dat uit voornoemde bepalingen blijkt dat de paritaire verdeling van de directiebetrekkingen de regel is en dat de afwijking van deze regel aan bijzonder strenge vormvereisten is onderworpen.”⁴¹

⁴¹ R.v.St. 2 juli 1985, nr. 25.524.

Afdeling 6 De verdeling van de taalkaders voor de betrekkingen op de lagere trappen van de hiërarchie

A Algemeen

“Art. 43, § 2, tweede lid Bestuursstaalwet - De andere ambtenaren worden verdeeld over twee kaders : een Nederlands en een Frans.”

“Art. 43, § 3, eerste lid, eerste volzin Bestuursstaalwet - De Koning bepaalt, voor een duur van ten hoogste zes jaar, die kan worden verlengd zo geen wijziging optreedt, voor iedere centrale dienst, het percentage betrekkingen dat aan het Nederlands en aan het Frans kader dient toegewezen met inachtneming, op alle trappen van de hiërarchie, van het wezenlijk belang dat de Nederlandse en Franse taalgebieden respectievelijk voor iedere dienst vertegenwoordigen.”

“Art. 43ter, § 3, eerste lid Bestuursstaalwet - Alle betrekkingen, de betrekking van voorzitter van het Directiecomité uitgezonderd, wanneer het aantal van de betrekkingen die overeenstemmen met managementfuncties en de betrekkingen die hieraan gelijkwaardig zijn, oneven is en uitgezonderd de betrekkingen van de leden van de cel beleidsvoorbereiding, worden verdeeld over twee kaders : een Nederlands en een Frans.”

“Artikel 43ter, § 4, eerste lid Bestuursstaalwet - De Koning bepaalt, voor een duur van ten hoogste zes jaar, die wordt hernieuwd zo geen wijziging optreedt, voor iedere centrale dienst het percentage betrekkingen dat aan het Nederlands en aan het Frans kader dient toegewezen met inachtneming, op elke taaltrap, van het wezenlijk belang dat de Nederlandse en de Franse taalgebieden respectievelijk voor iedere dienst vertegenwoordigen.”

Bij alle diensten die over taalkaders dienen te beschikken, dienen de betrekkingen die zich bevinden op de lagere trappen van de hiërarchie te worden verdeeld over twee kaders: een Nederlands kader en een Frans kader.

De verdeling van de betrekkingen op de lagere trappen van de hiërarchie dient tussen het Nederlandse en het Franse kader te gebeuren aan de hand van het wezenlijk belang dat de Nederlandse en de Franse taalgebieden respectievelijk voor de dienst waarvoor de taalkaders worden vastgesteld, vertegenwoordigen.

In de praktijk dient een globaal percentage te worden berekend door de raming van het volume behandelde zaken in het Nederlands en het Frans op basis waarvan op elke trap van de hiërarchie de betrekkingen worden verdeeld tussen het Nederlandse kader en het Franse kader.

Concreet gebeurt de raming van het volume behandelde zaken in het Nederlands en in het Frans doordat per algemene directie of zelfs onderafdeling van een dienst het aantal (geschreven) dossiers worden geteld in het Nederlands en in het Frans zoals ze behandeld werden of hadden behandeld moeten worden volgens de criteria van de wet.

B Gedraglijnen bij de bepaling van het globaal percentage

In zijn arrest nr. 220.778 van 27 september 2012 heeft de Raad van State gepreciseerd dat bij de bepaling van het globaal percentage er rekening moet worden gehouden met drie bekommernissen van de wetgever:

“(…) dat uit de voorbereidende werkzaamheden van de wet van 2 augustus 1963 op het gebruik van de talen in bestuurszaken voortvloeit dat de wetgever bij het voorschrijven van deze regel, drie bekommernissen had.

De eerste en belangrijkste betrof het feit dat er rekening gehouden zou worden met een objectief criterium om te komen tot een redelijke benadering van het belang van de te behandelen zaken, meer bepaald van het volume door de betreffende dienst behandelde zaken;

de tweede en derde bekommernis, die de toepassing van het genoemde criterium temperen, betreffen het feit dat er enerzijds rekening gehouden zou worden met de morele en materiële belangen van de taalgroepen en, anderzijds, met het gelijke respect dat de twee hoofdlandstalen toekomt;

dat deze twee laatste vereisten, vertaald in een bijkomende regel, de Koning opleggen erover te waken dat de strikt proportionele vaststelling van de taalkaders ten aanzien van het volume van de behandelde zaken niet dreigt te leiden tot een onregelmatige toepassing ten aanzien van deze zaken van de bepalingen die het gebruik van de talen in bestuurszaken beheersen, en in het bijzonder van de artikelen 39 tot 42 van voornoemde gecoördineerde wetten, noch tot het in gevaar brengen van de belangen van de twee taalgroepen en het respect voor de ene of andere landstaal;

dat het volume zaken dat zijn oorsprong vindt in ieder eentalig gebied zowel bepaald wordt door het aantal behandelde zaken als door de tijd die nodig is voor de behandeling ervan;

dat wat de zaken betreft die de diensten niet verplicht in het Nederlands of in het Frans dienen te behandelen, de toepassing van de principes de overheid oplegt hetzij, naar analogie, de verhouding van de werkvolumes ten aanzien van de zaken waarvoor het gebruik van een taal opgelegd wordt toe te passen, hetzij een paritaire verdeling te hanteren.”⁴²

Derhalve zijn de drie volgende bekommernissen waarmee rekening moet worden gehouden bij de berekening van het globaal percentage:

1. de redelijke raming van het volume behandelende zaken in het Nederlands en het Frans;
2. de morele en materiële belangen van de taalgroepen;
3. het gelijke respect dat de twee hoofdlandstalen toekomt.

⁴² R.v.St. 27 september 2012, nr. 770.778 (vertaling).

C Criteria op basis van de wet

Bij de meeste dossiers bepaalt de Bestuursstaalwet in welke taal een dossier door de administratie dient te worden behandeld.

Meer concreet bepalen de artikelen van de Bestuursstaalwet met betrekking tot de centrale diensten en de uitvoeringsdiensten, die van toepassing worden verklaard op de diensten van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering en van het Verenigd College van de GGC dat de volgende activiteiten in de volgende taal behandeld dienen te worden:

behandeling in binnendienst van zaak dat gelokaliseerd of lokaliseerbaar is (art. 39 Bestuursstaalwet *juncto* 17, § 1, A Bestuursstaalwet)

- **uitsluitend in het Nederlands of Frans taalgebied:** taal van dat gebied
- **tegelijk in het tweetalige Brussel-Hoofdstad en in het Nederlandse of het Franse taalgebied:** de taal van dat gebied
- **tegelijk in het Nederlandse en in het Franse taalgebied:** de taal van het gebied waar de zaak haar oorsprong vindt
- **tegelijk in het Nederlandse en het Franse taalgebied en in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad, waarbij de zaak haar oorsprong vindt in een van eerste gebieden:** de taal van dat gebied
- **tegelijk in het Nederlands en in het Franse taalgebied en in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad, waarbij de zaak haar oorsprong vindt in het laatste gebied:** dossier dient te worden behandeld alsof hij niet gelokaliseerd of lokaliseerbaar is (*infra*)
- **uitsluitend in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad:** dossier dient te worden behandeld alsof hij niet gelokaliseerd of lokaliseerbaar is (*infra*)

behandeling in binnendienst van zaak dat niet is gelokaliseerd of lokaliseerbaar is, (art. 39, § 1 Bestuursstaalwet *juncto* 17, § 1, B Bestuursstaalwet)

- **en een ambtenaar van de dienst betreft:** de taal van de taalrol van de betrokken ambtenaar
- **en is ingediend door een particulier:** de taal gebruikt door deze particulier
- **en betreft noch een ambtenaar van de dienst en is noch ingediend door een particulier:** de taal van de taalrol van de behandelde ambtenaar

Betrekkingen met plaatselijke diensten en gewestelijke diensten (art. 39, § 2 Bestuursstaalwet)

- **gelegen in het Nederlandse taalgebied, met inbegrip de randgemeenten:** het Nederlands
- **gelegen in het Franse taalgebied:** het Frans
- **gelegen in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad:** de taal die de betrokken diensten hanteren volgens de Bestuursstaalwet

Onderrichtingen aan het personeel, zomede de formulieren en drukwerken voor de binnendienst (art. 39, § 3 Bestuursstaalwet)

- Nederlands en Frans

Berichten en mededelingen aan het publiek, en formulieren (art. 40 Bestuursstaalwet)

- **die door bemiddeling van de plaatselijke diensten aan het publiek worden gericht:** de taal die de Bestuursstaalwet oplegt aan deze plaatselijke diensten
- **die rechtstreeks aan het publiek worden gericht:** Nederlands , Frans en Duits

Betrekkingen met particulieren (art. 41 Bestuursstaalwet)

- **meer bepaald met een privaat bedrijf dat gevestigd is in een gemeente zondere speciale regeling uit het Nederlandse of uit het Franse taalgebied:** taal van het gebied
- **meer bepaald met de overige particulieren:** taal van particulier

Akten, getuigschriften, verklaringen en vergunningen (art. 42 Bestuursstaalwet)

- wens van particulier

Bij de raming van het werkvolume van de behandelde zaken in het Nederlands en in het Frans is het eerste criterium waarmee rekening dient te worden gehouden, de lokalisering van de behandelde zaak. De gulden regel van de Bestuursstaalwet luidt immers dat een dossier moet worden behandeld in de taal van het gebied waarop de administratieve activiteit betrekking heeft.

Wanneer de zaak niet kan worden gelokaliseerd noch lokaliseerbaar is, of in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad is gelokaliseerd, is het te gebruiken criterium de taal die werd gebruikt door de particulier wanneer het dossier door een particulier werd ingediend, of de taal van de taalrol van de ambtenaar wanneer het gaat over een personeelsdossier.

Enkel in het allerlaatst geval zal gebruik gemaakt mogen worden van het criterium van de taal van de behandelde ambtenaar aan wie de zaak werd toevertrouwd. Dit criterium kan slechts uitzonderlijk worden gehanteerd; het systematisch gebruik van dit criterium zou namelijk een vertekend beeld geven van het volume zaken. Het gebeurt wel vaker dat een dossier wordt ingediend in de ene landstaal en behandeld wordt door een ambtenaar in de andere taal. Aan dit dossier zou dan ook een verkeerde taalaanhorigheid worden toegekend.

De berekening van het globaal percentage gebeurt door de raming van het volume behandelde zaken in het Nederlands en het Frans. Concreet betekent dit dat per algemene directie of, desgevallend, onderafdeling van een dienst het aantal (geschreven) dossiers dienen te worden geteld in het Nederlands en in het Frans zoals ze behandeld werden of hadden behandeld moeten worden volgens de hierboven besproken criteria op basis van de wet.

D Criteria op basis van de rechtspraak

1° Algemeen

Voor de overige dossiers bepaalt de Bestuursstaalwet echter niet in welke taal zij behandeld dienen te worden. Er blijven schemerzones bestaan waarvoor een rechtspraak werd ontwikkeld op grond van de voorbereidende werkzaamheden van de wet, van de arresten van de Raad van State en de adviezen van de VCT.

Ten aanzien van de zaken waarvan de taak van de behandeling niet door de Bestuursstaalwet wordt opgelegd, heeft de Raad van State gesteld in zijn arrest nr. 220.778 van 27 september 2012 dat de drie bekommernissen, opgesomd op pagina 28, ertoe leiden dat de volgende verhoudingen dienen te worden gehanteerd:

“(…) dat wat de zaken betreft die de diensten niet verplicht in het Nederlands of in het Frans dienen te behandelen, de toepassing van de principes de overheid oplegt hetzij, naar analogie, de verhouding van de werkvolumes ten aanzien van de zaken waarvoor het gebruik van een taal opgelegd wordt toe te passen, hetzij een paritaire verdeling te hanteren.”⁴³

Deze drie bekommernissen leggen de overheid dus de verplichting op om voor de zaken waarvan de wet de taal van de behandeling niet oplegt, twee bijkomende criteria te hanteren: hetzij de verhouding van de werkvolumes ten aanzien van de zaken waarvoor het gebruik van een taal wordt opgelegd, hetzij een paritaire verdeling.

⁴³ R.v.St. 27 september 2012, nr. 770.778 (vertaling).

Met betrekking tot deze twee criteria heeft de Raad van State in zijn arrest nr. 216.841 van 13 december 2011 gesteld dat zij een subsidiaire rol moeten spelen ten aanzien van het criterium van de taal waarvan de behandeling door de Bestuursstaalwet is opgelegd:

“(…) blijkt dat de twee criteria waarvan de wetgever aangeeft dat ze een subsidiaire rol moeten spelen, gehanteerd werden vanaf de telling van de dossiers, wat laat verstaan dat de bepaling van de studie- en conceptietaken tijdens de telling eerder werd uitgevoerd in functie van het gezochte resultaat dan ten aanzien van de werkelijke kenmerken van de geïnventariseerde taken. Bovendien blijkt niet duidelijk uit het administratief dossier in welke concrete en exacte omstandigheden de overheid geoordeeld heeft het wettelijke criterium van het volume behandelde zaken te moeten temperen door de twee voornoemde wegingscriteria in te voeren. De rol die zij konden spelen is dan ook niet te bepalen. Het door de wet aangevoerde criterium is nog steeds dat van het volume behandelde zaken door de diensten in de één of andere taal en iedere wijziging van dit criterium kan enkel tot gevolg hebben het uit te hollen en inefficiënt te maken, waarbij het door de wetgever beoogde evenwicht in gevaar zou komen.”

In de praktijk doelen deze twee bijkomende criteria op de 50/50-verhouding en op de toepassing van het algemeen gemiddelde van het kader of dat van een directie of van een onderafdeling. Het gebruik van deze bijkomende criteria dient te worden gemotiveerd.

2° *50/50-verhouding*

Bij de studie- en conceptietaken dient de 50/50-verhouding te worden gehanteerd. Deze taken belangen immers in gelijke mate de Nederlandse en de Franse taalgemeenschappen aan. Onder deze studie- en conceptietaken vallen onder meer niet-lokaliseerbare juridische adviezen⁴⁴, alles wat de wetgeving en reglementering betreft, wetenschappelijk onderzoek, opstellen van beleidsplannen, algemene organisatie of coördinatie, ...

Bij de toepassing van de 50/50-verhouding (studie en conceptie) moet de taakomschrijving pertinent en relevant zijn. Deze taakomschrijving geeft aan de VCT de mogelijkheid om te controleren of de activiteiten wel degelijk studie- en conceptietaken zijn. Er mag immers niet worden vergeten dat het om een marginaal criterium gaat. Wanneer voor een gehele dienst de 50/50-verhouding wordt gehanteerd zonder enige verklaring en zonder dat dit werkelijk pertinent is, zal de VCT een negatief advies uitbrengen wegens ongemotiveerdheid. Het voornaamste criterium blijft immers de opgelegde taal door de Bestuursstaalwet en dan in het bijzonder de lokalisering van de zaak in het Nederlandse of Franse taalgebied of in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad.

Andere dossiers waarbij de 50/50-verhouding dient te worden gehanteerd, zijn:

- dossiers met een internationaal karakter;
- dossiers die gelokaliseerd zijn in het Duitse taalgebied;
- vertalingen.

⁴⁴ Lokaliseerbare betwistingen dienen echter wel op tellingen te worden gesteund.

3° Ondersteunende diensten

Bepaalde activiteiten van een dienst worden verricht ten behoeve van alle personeelsleden van de gehele dienst of ten behoeve van een bepaalde groep van deze dienst . Dit gaat bijvoorbeeld over de activiteiten uitgeoefend door de personeelsdienst, het econoom, logistiek (hygiëne, restaurant, ...), bibliotheek, informatica, secretariaat, ...

De VCT heeft over deze activiteiten geadviseerd dat het indruist tegen de rechtspraak van de Commissie en van de Raad van State de 50/50-verhouding te hanteren voor taken die geen studie- of conceptie, noch algemene organisatie of coördinatie betreffen.⁴⁵ Voor zover de Bestuursstaalwet voor deze activiteiten niet bepaalt in welke taal zij behandeld moeten, dient voor deze activiteiten het algemene (eind)gemiddelde te worden gehanteerd.

Wanneer de activiteiten worden verricht ten behoeve van de gehele dienst, dient het eindgemiddelde van het hele kader te worden gehanteerd. Dit is het gemiddelde dat verkregen wordt tijdens de eindberekening van het volume behandelde zaken, gewogen in voltijdse equivalenten (*infra*).

Wanneer de activiteiten echter maar worden verricht ten behoeve van een bepaalde directie of onderafdeling, dient het gemiddelde van het afgewogen werkvolume van de behandelde zaken in de ene en de andere taal in de betrokken directie of afdeling te worden gehanteerd.

E Samenvatting van criteria

criterium	Toe te passen
Dossiers zijn lokaliseerbaar of gelokaliseerd	Verdeling op basis van tellingen (N/F) Opmerking: dossiers gelokaliseerd in Duitse taalgebied of in buitenland of ingediend door Duitstalige of buitenlandse bedrijven worden bij de telling evenredig verdeeld over N en F
Dossiers zijn niet lokaliseerbaar of gelokaliseerd maar de wet bepaalt in welke taal de dossiers behandeld moeten worden: - personeelsdossiers- dossiers ingediend door particulieren	
Studie- en conceptietaken (niet-lokaliserbare juridische adviezen, alles wat de wetgeving en reglementering betreft, wetenschappelijk onderzoek, opstellen van beleidsplannen, ...)	50/50-verhouding
Dossiers met internationaal karakter	
Vertalingen	
Ondersteunende diensten (ten behoeve van de hele dienst)	eindgemiddelde van het hele kader
Ondersteunende diensten (ten behoeve van de directie of onderafdeling)	gemiddelde van betrokken directie of onderafdeling

⁴⁵ VCT 24 januari 2012, nr. 44.026; VCT 18 januari 2013, nr. 44.097; VCT 25 januari 2018, nr. 50.471.

F Methode van de raming van het werkvolume van de behandelde zaken

Stap 1 Oplijsting van de meest essentiële taken en toepassing van criteria

Per directie, desgevallend per onderafdeling van de dienst, dient te worden opgelijst wat de meest essentiële taken zijn welke objectief weergeven wat de voornaamste activiteit van deze directie of onderafdeling is. Bij elk van de opgelijste taken dient te worden nagegaan welk criterium van toepassing is.

Stap 2 Uitvoering van de tellingen (N/F)

Bij de taken waarvan de dossiers gelokaliseerd of lokaliseerbaar zijn, of waarvan de dossiers andere criteria van de wet de taal van de behandeling bepaalt, dient te worden geraamd wat het volume is van de zaken die volgens de wet behandeld moesten worden in het Nederlands en in het Frans.

Dit houdt in dat bij deze taken het aantal dossiers behandeld in het Nederlands en in het Frans geteld moeten worden gedurende een bepaalde referentieperiode. De cijfergegevens moeten in absolute cijfers worden meegedeeld aan de VCT.

Aangezien de cijfergegevens pertinent, doorslaggevend en geactualiseerd moeten zijn, moeten de tellingen worden uitgevoerd over een significante referentieperiode. In sommige gevallen kan een periode van 6 maanden volstaan, maar dat is geen algemene regel. Voor sommige dossiers is een periode van 6 maanden immers niet significant, bijvoorbeeld wanneer het gaat om uitzonderlijke, niet te voorziene gebeurtenissen... Algemeen wordt genomen dat het volume van de dossiers behandeld in het Nederlands en het Frans geraamd dient te worden over een periode van een jaar.

Zoals de Raad van State aanhaalt in zijn rechtspraak (*supra*, pagina 28), dient bij de raming van het volume ook rekening te worden gehouden met de tijd die nodig is voor de behandeling van de dossiers. Wanneer de dossiers zeer verschillend zijn wat de werktijd betreft, dient er een weging te gebeuren van de dossiers in functie van hun behandelingstijd. Er kan bijvoorbeeld een wegingsfactor aan de dossiers worden toegekend op basis van het aantal uren of maanden dat de behandeling van het dossiers in beslag heeft genomen.

Voorbeeld 1

Een bepaalde directie dient volgens de wet 20.565 dossiers in het Nederlands te behandelen en 20.261 in het Frans. Hoewel de behandeling van meeste dossiers ongeveer één uur in beslag nemen, zijn er enkele dossiers waarvan de behandeling meer tijd in beslag neemt. Er dient dus een weging van de dossiers te gebeuren in functie van het aantal uren die de directie nodig heeft om de dossiers te behandelen.

Deze weging heeft de volgende tabel tot resultaat:

Tijd nodig voor behandeling van dossiers	Wegingsfactor	Aantal dossiers			
		N		F	
		# dossiers	met weging	# dossiers	met weging
+/- 1 uur	x 1	20.348	20.348	19.814	19.814
+/- 3 uren	x 3	214	642	442	1.326
+/- 6 uren	x 6	0	0	4	24
+/- 12 uren	x 12	3	36	1	12
Werkvolume in absolute cijfers	/	20.565	21.026	20.261	21.176
Werkvolume in %	/	/	49,82	/	50,17

Uit de weging in functie van de behandelingstijd volgt dat het volume van de in het Nederlands en het Frans behandelde dossiers respectievelijk 49,82 % en 50,17 % bedraagt, wat een andere verhouding inhoudt indien er enkel gekeken zou worden naar het aantal dossiers in het Nederlands en in het Frans (50,37% Nederlands en 49,43%).

Dossiers die kunnen worden gelokaliseerd in het Duitse taalgebied of in het buitenland; of de dossiers die zijn ingediend door Duitstalige of buitenlandse particulieren, dienen eveneens in de tellingen worden opgenomen. Maar aangezien de wet niet bepaalt of deze dossiers in het Nederlands of in het Frans moeten worden behandeld, moet voor de tellingen de helft van deze dossiers worden beschouwd als dossiers behandeld in het Nederlands en de andere helft als dossiers behandeld in het Frans.

Wanneer dossiers gelokaliseerd of lokaliseerbaar zijn in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad, dienen ze te worden geteld als Nederlandstalig of Franstalig op basis van in welke taal, Nederlands of Frans, het dossier door de particulier werd ingediend of welke taal de particulier tijdens de behandeling van het dossier hanteert.

Voorbeeld 2

Een bepaalde directie behandelt in totaal 46.284 dossiers waarvan 19.160 gelokaliseerd in het Nederlandse taalgebied, waarvan 13.458 gelokaliseerd in Franse taalgebied, waarvan 6.786 in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad, waarvan 2.524 in het Duitse taalgebied en 4.356 in het buitenland. Van de 6.786 dossiers in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad zijn 4.365 dossiers ingediend door een Franstalige particulier en 2.421 door een Nederlandstalige particulier.

Aangezien de dossiers niet wezenlijk verschillend zijn wat de werktijd betreft, dient er dus geen gebruik te worden gemaakt van een wegingsfactor.

50 % van dossiers gelokaliseerd of lokaliseerbaar in het Duitse taalgebied en die in het buitenland dienen te worden beschouwd als dossiers die behandeld hadden moeten worden in het Nederlands.

50 % van dossiers gelokaliseerd of lokaliseerbaar in het Duitse taalgebied en die in het buitenland dienen te worden beschouwd als dossiers die behandeld hadden moeten worden in het Frans.

Wanneer de bovenstaande gegevens in een tabel worden gegoten, krijg je de volgende tabel:

Dossiers zijn gelokaliseerd of lokaliseerbaar in	Totaal # dossiers	Behandeling in het Nederlands	Behandeling in het Frans
Nederlandse taalgebied	19.160	19.160	0
Franse taalgebied	13.458	0	13.458
Tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad	6.786	2.421	4.365
Duitse taalgebied	2.524	1.262	1.262
Buitenland	4.356	2.178	2.178
Werkvolume in absolute cijfers	46.284	25.021	21.263
Werkvolume in %	/	54,06	45,94

Uit bovenstaande tabel volgt dat het volume van de in het Nederlands en het Frans behandelde dossiers voor de betrokken dienst respectievelijk 54,06 % en 45,94 % bedraagt.

Stap 3 *Weergave van aantal fysieke eenheden per directie of onderafdeling en mogelijke onderverdeling*

Er dient per directie of onderafdeling het volgende te worden opgegeven: het aantal (statutaire en contractuele) betrekkingen werkzaam in deze directie of onderafdeling, zoals die zijn vastgelegd in het jongste personeelsplan. Het betreft hier een weging in voltijdse equivalenten (VTE).

Wanneer de directie of onderafdeling verschillende taken uitvoert, dient er per bepaalde soort activiteit (lokaliseerbare dossiers, studie- en conceptie, ...) te worden bepaald hoeveel VTE's met deze opdracht bezig zijn.

Personeelsleden van de hoogste trappen van de hiërarchie dienen bij de tellingen buiten beschouwing te worden gelaten. Hetzelfde geldt voor de betrekkingen van de plaatselijke en gewestelijke diensten (buitendiensten).

Voorbeeld 3

In een bepaalde directie zijn 26 ambtenaren werkzaam. Twee van deze ambtenaren werken halftijds.

18 ambtenaren, waarvan 2 halftijds, zijn belast met de behandeling van dossiers die lokaliseerbaar zijn. Uit de voltooide tellingen blijkt dat het volume van de in het Nederlands en het Frans behandelde dossiers voor de betrokken activiteit respectievelijk 54,06 % en 45,94 % bedraagt.

6 ambtenaren zijn belast met wetenschappelijk onderzoek. Zij verrichten dus studie- en conceptietaken.

2 ambtenaren voeren secretariaatstaken uit voor de directie. Zij voeren dus taken uit ten behoeve van de directie.

Criterium	# ambtenaren	# VTE	Toe te passen verdeling (in %)	
			N	F
Getelde dossiers	18	17	54,06	45,94
Studie en conceptie	6	6	50	50
Ondersteunende diensten (ten behoeve van directie)	2	2	Gemiddelde van directie	Gemiddelde van directie

Wanneer er voor een bepaalde directie of onderafdeling niet direct het aantal VTE's kan worden weergegeven die zich bezig houden met de ene of andere opdracht, is het mogelijk om de verhouding tussen de verschillende activiteiten te schatten en op basis van deze schatting te bepalen hoeveel VTE's zich bezig houden met dossiers die geteld kunnen worden, studie- en conceptietaken, taken ten behoeve van de dienst, directie of onderafdeling, ...

Voorbeeld 4

Op een bepaalde directie zijn 20 ambtenaren werkzaam. Zij werken allen voltijds.

Er is geschat dat 60 % van de activiteiten van deze directie bestaan uit de behandeling van de dossiers die lokaliseerbaar zijn en 40 % van de activiteiten van deze directie zijn studie- en conceptietaken.

Uit de voltooide tellingen blijkt dat het volume van de in het Nederlands en het Frans behandelde dossiers voor de betrokken dienst respectievelijk 54,06 % en 45,94 % bedraagt.

Criterium	# ambtenaren	Aandeel activiteiten (in %)	# VTE	Toe te passen verdeling (in %)	
				N	F
Getelde dossiers	20	60	12	54,06	45,94
Studie en conceptie		40	8	50	50

Stap 4 *Berekening van het gemiddelde van de directie of onderafdeling*

Wanneer een directie of een onderafdeling bepaalde taken uitvoert ten behoeve van de directie of onderafdeling, dient voor deze activiteiten als verhouding te worden gehanteerd het gemiddelde van het afgewogen werkvolume van de behandelde zaken in de ene en de andere taal in de betrokken directie of afdeling.

Dit gemiddelde van de directie of onderafdeling wordt berekend op de volgende manier :

1. het aantal VTE's per activiteit vermenigvuldigen met de toe te passen verdeling in %;
2. optelling van het resultaat van de weging (N en F afzonderlijk);
3. het gemiddelde (N) in % is de verhouding tussen de optelling van het resultaat van de weging voor N en de gezamenlijke optelling van het resultaat van de weging voor N en F;
4. het gemiddelde (F) in % is de verhouding tussen de optelling van het resultaat van de weging voor F en de gezamenlijke optelling van het resultaat van de weging voor N en F.

Voorbeeld 5

Als bovenstaande stappen worden toegepast op de gegevens van voorbeeld 3 krijg je de volgende berekening:

1. voor getelde dossiers N: $17 \times 54,06 = 919,02$
 voor getelde dossiers F: $17 \times 45,96 = 780,98$
 voor studie- en conceptie N: $6 \times 50 = 300$
 voor studie- en conceptie F: $6 \times 50 = 300$
2. optelling van resultaat N: $919,02 + 300 = 1219,02$
 optelling van resultaat F: $780,98 + 300 = 1080,98$
3. gemiddelde N van de directie: $1219,02 / (1219,02 + 1080,98) = 0,5300 = 53,00\%$
 gemiddelde F van de directie: $1080,98 / (1219,02 + 1080,98) = 0,4700 = 47,00\%$

Criterium	# VTE	Toe te passen verdeling (in %)		Resultaat van de weging	
		N	F	N	F
Getelde dossiers	17	54,06	45,94	919,02	780,98
Studie- en conceptie	6	50	50	300	300
Totaal (in absolute cijfers)				1219,02	1080,98

Ondersteunende diensten (ten behoeve van directie)	2	$(1219,02 / (1219,02 + 1080,98)) = 53,00$	$(1080,98 / (1219,02 + 1080,98)) = 47,00$		

Het gemiddelde van de betrokken directie is dus 53,00% N en 47,00% F

Opmerking: het gemiddelde (N) in % kan eveneens berekend worden door de verhouding te bepalen tussen de optelling van het resultaat van de weging voor N en de vermenigvuldiging van het aantal VTE die niet werkzaam zijn voor de ondersteunende diensten met 100. Het gemiddelde (F) in % kan eveneens berekend worden door de verhouding te bepalen tussen de optelling van het resultaat van de weging voor F en de vermenigvuldiging van het aantal VTE die niet werkzaam zijn voor de ondersteunende diensten met 100.

Voorbeeld 5 (alternatief):

1. voor getelde dossiers N: $17 \times 54,06 = 919,02$
 voor getelde dossiers F: $17 \times 45,96 = 780,98$
 voor studie- en conceptie N: $6 \times 50 = 300$
 voor studie- en conceptie F: $6 \times 50 = 300$
2. optelling van resultaat N: $919,02 + 300 = 1219,02$
 optelling van resultaat F: $780,98 + 300 = 1080,98$
3. aantal VTE die niet werkzaam zijn bij ondersteunende diensten: $25 - 2 = 23$
4. gemiddelde N van de directie: $1219,02 / (23 \times 100) = 0,5300 = 53,00\%$
 gemiddelde F van de directie: $1080,98 / (23 \times 100) = 0,4700 = 47,00\%$

Stap 5 *Verzameling van de gegevens in een samenvattende eindtabel*

De gegevens die werden verzameld per directie of onderafdeling (de activiteiten, de verschillende verdelingen op basis van de tellingen of criteria en het aantal VTE's, dienen te worden verzameld in een samenvattende eindtabel.

Stap 6 *Berekening van het eindgemiddelde van het kader*

Na de verzameling van alle gegevens in de eindtabel, dient aan hand van deze tabel het eindgemiddelde van het kader te worden berekend.

Dit eindgemiddelde van de directie of onderafdeling wordt berekend op de volgende manier:

1. het aantal VTE's per activiteit en per directie of onderafdeling vermenigvuldigen met de toe te passen verdeling in %;
2. optelling van het resultaat van de weging (N en F afzonderlijk);
3. het eindgemiddelde (N) in % is de verhouding tussen de optelling van het resultaat van de weging voor N en de gezamenlijke optelling van het resultaat van de weging voor N en F;
4. het eindgemiddelde (F) in % is de verhouding tussen de optelling van het resultaat van de weging voor F en de gezamenlijke optelling van het resultaat van de weging voor N en F.

Dit eindgemiddelde is het percentage dat moet worden opgenomen in het (koninklijk) besluit van de vaststelling van de taalkaders op de lagere trappen van de hiërarchie.

Voorbeeld 6 (cijfergegevens uit verantwoordingsdossiers van koninklijk besluit tot vaststelling van taalkaders van FOD Justitie) ⁴⁶

Centrale diensten van FOD Justitie					
Criteria	# VTE	Werkvolume in %		Resultaat van de weging	
		N	F	N	F
DG Rechterlijke Organisatie					
Studie en conceptie	28,7	50,00	50,00	1.435,00	1.435,00
Internationaal	3	50,00	50,00	150,00	150,00
Getelde dossiers	165,3	55,45	44,55	9.165,88	7.364,12
Ondersteunende diensten (ten behoeve van DG)	2	54,57	45,43	109,14	90,86
DG Wetgeving & Fundamentele Rechten en Vrijheden					

⁴⁶ VCT 29 juni 2018, nr. 50.224

Studie en conceptie	102,8	50,00	50,00	5.140,00	5.140,00
Internationaal	2	50,00	50,00	100,00	100,00
Getelde dossiers	84,2	46,88	53,12	3.947,30	4.472,70
Ondersteunende diensten (ten behoeve van DG)	3	48,61	51,39	145,83	154,17

DG Penitentiare Inrichtingen

Studie en conceptie	141,5	50,00	50,00	7.075,00	7.075,00
Getelde dossiers	72,5	47,17	52,83	3.419,82	3.830,18
Ondersteunende diensten (ten behoeve van DG)	6	49,04	50,96	294,24	305,76

Stafdienst Budget en Beheerscontrole

Studie en conceptie	18	50,00	50,00	900,00	900,00
Getelde dossiers	9	57,50	42,50	517,50	382,50
Ondersteunende diensten (ten behoeve van DG)	7	52,50	47,50	367,50	332,50

Stafdienst Personeel & Organisatie

Studie en conceptie	47,64	50,00	50,00	2.382,00	2.382,00
Getelde dossiers	72,81	49,47	50,53	3.601,91	3.679,09
Ondersteunende diensten (ten behoeve van SD)	7,55	49,68	50,32	375,08	379,92

Stafdienst Informatie- & Communicatietechnologie

Studie en conceptie	93	50,00	50,00	4.650,00	4.650,00
Ondersteunende diensten (ten behoeve van SD)	1	50,00	50,00	50,00	50,00

Diensten van de Voorzitter

Studie en conceptie	104	50,00	50,00	5.200,00	5.200,00
Getelde dossiers	32	51,78	48,22	1.656,96	1.543,04
Ondersteunende diensten (ten behoeve van de Diensten van de Voorzitter)	149	50,42	49,58	7.512,58	7.387,42

Belgisch Staatsblad

Studie en conceptie	40	50,00	50,00	2.000,00	2.000,00
Getelde dossiers	42	57,82	42,18	2.428,44	1.771,56

Kansspelcommissie

Studie en conceptie	12,7	50,00	50,00	635,00	635,00
Getelde dossiers	19,9	52,96	47,04	1.053,90	936,10
Ondersteunende diensten (ten behoeve van kansspelcommissie)	0,4	51,81	48,19	20,72	19,28

Informatie- & Adviescentrum inzake de Schadelijke Sektarische Organisaties

Studie en conceptie	2,25	50,00	50,00	112,50	112,50
Getelde dossiers	0,75	23,53	76,47	17,65	57,35
Ondersteunende diensten (ten behoeve van centrum)	4	43,38	56,62	173,52	226,48

		$64637,5 / (64637,5 + 62762,5) =$	$62762,5 / (64637,5 + 62762,5) =$		
Totaal	1.274	50,74	49,26	64637,5	62762,5

Het eindgemiddeld van het kader is 50,74% N en 49,26% F. Deze percentages moeten dus worden opgenomen op de derde, vierde en vijfde trap van de hiërarchie in de vaststelling van de taalkaders van de FOD Justitie.

De trappen van de hiërarchie voor de FOD Justitie zouden dus op de volgende manier moeten worden vastgesteld:

Trappen van de hiërarchie	Nederlands kader (in %)	Frans kader (in %)
1 ^{ste} trap	50	50
2 ^{de} trap	50	50
3 ^{de} trap	50,74	49,26
4 ^{de} trap	50,74	49,26
5 ^{de} trap	50,74	49,26

Opmerking: wanneer bepaalde directies of onderafdelingen activiteiten uitoefenen ten behoeve van de hele dienst, dient het eindgemiddelde van het hele kader voor deze activiteiten te worden gehanteerd. Bij de berekening van het eindgemiddelde dienen deze activiteiten en bijgevolg de VTE's die zich met deze activiteiten bezighouden, buiten beschouwing worden gelaten bij de berekening. In de eindtabel dient bij deze activiteiten enkel te worden vermeld dat voor deze activiteiten het eindgemiddelde dient te worden gehanteerd.

Voorbeeld 7

Criteria	# VTE	Werkvolume in %		Resultaat van de weging	
		N	F	N	F
Directie 1					
Studie en conceptie	14	50,00	50,00	700,00	700,00
Getelde dossiers	70	52,45	47,55	3,671,50	3.328,50

Directie 2					
Studie en conceptie	101	50,00	50,00	5.050,00	5.050,00
Getelde dossiers	78	46,36	53,64	3.616,08	4,183,92
Ondersteunende diensten (ten behoeve van de hele dienst)	12	Eind-gemiddelde	Eind-gemiddelde	/	/

Stafdienst 1					
Ondersteunende diensten (ten behoeve van de hele dienst)	6	Eind-gemiddelde	Eind-gemiddelde	/	/

Totaal	281	$13037,58 / (13037,58 + 13262,42) =$	$13262,42 / (13037,58 + 13262,42) =$	13037,58	13262,42
		49,57	50,43		

Het eindgemiddelde van deze dienst is 49,57% N en 50,43 F.

Bij de activiteiten die door Directie 2 en Stafdienst 1 worden verricht ten behoeve van de hele dienst, dient in de tabel enkel worden vermeld hoeveel aantal VTE met deze activiteiten bezig zijn en de vermelding "eindgemiddelde" in de kolommen van de "werkvolume in %".

Opmerking: het eindgemiddelde (N) in % kan eveneens berekend worden door de verhouding te bepalen tussen de optelling van het resultaat van de weging voor N en de vermenigvuldiging van het aantal VTE die niet werkzaam zijn voor de ondersteunende diensten met 100. Het eindgemiddelde (F) in % kan eveneens berekend worden door de verhouding te bepalen tussen de optelling van het resultaat van de weging voor F en de vermenigvuldiging van het aantal VTE die niet werkzaam zijn voor de ondersteunende diensten met 100.

Voorbeeld 7 (alternatief voor eindberekening):

1. Aantal VTE die niet werkzaam zijn bij ondersteunende diensten: $281 - 12 - 6 = 263$
2. Gemiddelde N van de directie: $13037,58 / (263 \times 100) = 0,5300 = 53,00\%$
Gemiddelde F van de directie: $13262,42 / (263 \times 100) = 0,4700 = 47,00\%$

G Samenvatting van de methode

Stap 1 Oplijsting van de meest essentiële taken en toepassing van criteria
Stap 2 Uitvoering van tellingen (N/F)
Stap 3 Weergave van aantal fysieke eenheden per directie of onderafdeling en mogelijke onderverdeling
Stap 4 Berekening van het gemiddelde van de directie of onderafdeling
Stap 5 Verzameling van gegevens in samenvattende eindtabel
Stap 6 Berekening van eindgemiddelde van kader

Afdeling 7 Vakbondsraadpleging

Voor het besluit tot de vaststelling van de taalkaders dienen de erkende syndicale organisaties te worden geraadpleegd (art. 54 Bestuursstaalwet; *supra*: Afdeling 4 Formele vereisten bij de vaststelling van de trappen van de hiërarchie en van de taalkaders, 7).

Het dossier dat aan de VCT wordt overgemaakt door de verantwoordelijke minister moet de brieven bevatten die aan de vakbonden werden gericht (normaliter de drie representatieve bonden) (*supra*). In deze brieven worden de vakbonden verzocht om hun advies uit te brengen binnen een termijn van ten minste tien dagen.

Het antwoord van de vakbonden zelf dient niet te worden meegedeeld aan de VCT.

Afdeling 8 Voorafgaand advies van de VCT

A Wettelijke bepalingen

Art. 43, § 3, vijfde lid Bestuursaalwet – *De in het vooruitzicht gestelde verdeling van de betrekkingen over de verschillende taalkaders wordt vooraf aan het advies van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht onderworpen.*

Art. 43ter, § 4, zes lid Bestuursaalwet – *De in het vooruitzicht gestelde verdeling van de betrekkingen over de taalkaders wordt vooraf aan het advies van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht onderworpen.*

Art. 43ter, § 4, zevende lid Bestuursaalwet – *Elke dienst doet zijn voorstel toekomen bij de Vaste Commissie voor Taaltoezicht binnen een termijn van een maand na het verstrijken van het zesde jaar. Deze commissie geeft zij advies ten laatste drie maanden na ontvangst van de in het vooruitzicht gestelde verdeling van de betrekkingen. Laatst vermelde termijn is een termijn van verval. De nieuwe termijn van zes jaar wordt niet beïnvloed door deze procedure.*

Het ontwerp van besluit dient altijd voor advies aan de VCT te worden voorgelegd. In de vraag om advies dient te worden verantwoord op welke wijze de verdeling gehanteerd in het ontwerp tot stand is gekomen.

In deze verantwoording dient minstens per afdeling of onderafdeling te worden meegedeeld aan de VCT wat de activiteiten van deze afdeling of onderafdeling zijn, hoeveel VTE's in deze afdeling of onderafdeling werkzaam zijn, het aantal dossiers N en F in absolute cijfers en wat het aandeel (in VTE) is van mogelijke studie- en conceptietaken, taken met internationaal karakter, taken ten behoeve van de dienst, ...

Het gebruik van de 50/50-verhouding en de toepassing van het algemeen gemiddelde van het kader of dat van een directie of van een onderafdeling dient telkens te worden gemotiveerd.

B Inhoud van het in te dienen dossier

Wanneer het ontwerp van besluit tot vaststelling van de taalkaders voor advies aan de VCT wordt voorgelegd, dient het dossier van de vraag om advies over het besluit de volgende documenten te bevatten:

- a. de oprichtingsakte en de statuten van de bewuste instelling of dienst en een korte omschrijving van de wettelijke opdrachten van de dienst;
- b. een uittreksel van het recentste personeelsplan waarbij het precieze aantal statutaire en contractuele betrekkingen wordt vastgesteld, uitgedrukt in voltijdse equivalenten (VTE) van de betrokken diensten.;
- c. een organogram van de dienst;
- d. het ontwerp van besluit tot de vaststelling van de taalkaders;
- e. de raming van het volume in het Nederlands en in het Frans behandelde zaken over een significante referentieperiode op basis van de methode beschreven in F (*supra*).

- f. de brieven gestuurd aan de erkende vakorganisaties die over het ontwerp werden geraadpleegd (*supra* H).

Opgelet: het dossier dient tevens elektronisch in het Nederlands en het Frans in een Word-bestand aan de VCT te worden overgemaakt (e-mailadres: Emmanuel.Vandenbossche@vct-cpcl.be).

Afdeling 9 Geldigheidsduur van de taalkaders

De geldigheidsduur van de taalkaders verstrijkt 6 jaar na de inwerkingtreding van het besluit tot vaststelling van taalkaders (artt. 43, § 3, eerst lid en *43ter*, § 4, eerste lid Bestuursstaalwet, *supra*).

Wanneer echter voor de verstrijking van de geldigheidsduur van taalkaders het belang van de gebieden en het volume van de in N/F te behandelde zaken sterk worden gewijzigd door bijvoorbeeld aanzienlijke herstructureringen, zoals de afschaffing van een algemene directie of de oprichting van een nieuwe directie, dient een nieuw ontwerp van (koninklijk) besluit bij de VCT te worden ingediend met een nieuw dossier waarin nieuwe cijfergegevens werden verwerkt.⁴⁷

Afdeling 10 Bijzondere procedures

A Nieuwe instellingen

Bij de opstelling van taalkaders voor nieuwe instellingen is het niet mogelijk om een raming te maken van het werkvolume van de behandelde zaken aangezien de taken slechts recent werden toegekend aan deze instelling.

Om deze reden kunnen enkel voorlopige taalkaders voor nieuwe instellingen worden vastgesteld.

1° *Oprichting van een volledig nieuwe instelling*

Bij de oprichting van een volledig nieuwe instelling *ab initio* heeft de VCT ingestemd met het voorstel om voor deze dienst een voorlopige 50% N – 50% F verdeling gedurende een periode van 3 jaar.

Van zodra het mogelijk is om een becijferde raming van het werkvolume op te maken, zal na ten minste zes maanden een nieuw ontwerp aan de VCT worden overgemaakt.⁴⁸

2° *Absorptie of fusie van bestaande diensten of instellingen om een nieuwe instelling te vormen*

Wanneer een nieuwe dienst ontstaat uit de absorptie of fusie van bestaande diensten of instellingen, dient niet de 50% N – 50% F verdeling te worden gehanteerd. Overeenkomstig de rechtspraak van de VCT dient de verhouding van de taalkaders van de bestaande diensten of instellingen te worden behouden en dit volgens volgende voorwaarden.

⁴⁷ VCT 30 maart 2006, nr. 38.053.

⁴⁸ VCT-adviezen nrs. 48.148 van 10 juni 2016; 47.053 van 22 mei 2015; 46.011 van 23 januari 2014; 36.021 van 11 maart 2004.

Het advies is enkel onder voorbehoud en wordt voor een duur van een jaar verleend. De VCT verwijst in deze adviespraktijk naar de dubbele functie van de taalkaders, zoals uiteengezet in de rechtspraak van de Raad van State, en stelt meer concreet:

“Rekening houdend met de bijzonderheid van de hergroepering van bestaande diensten die in de overheidsdienst van oorsprong over geldige taalkaders beschikken, alsook met de twee bijkomende criteria van verdeling, met name het gelijke respect voor beide landstalen en het respecteren van de morele en materiële belangen van beide taalgemeenschappen, maar tevens rekening houdend met de afwezigheid van cijfergegevens en statistieken, brengt de VCT slechts een advies onder voorbehoud uit met betrekking tot de voorgestelde verdeling op de trappen 3 tot 6, en dit voor een periode van één jaar.”⁴⁹

Aan het einde van deze termijn van één jaar dient de nieuwe instelling een nieuw ontwerp van taalkaders voor te stellen volgens de normale procedure.

3° *Nieuwe instelling voert geen nieuwe taken uit*

Wanneer een nieuwe instelling uitsluitend bevoegd is voor de uitoefening van de activiteiten die voordien binnen andere organisaties werden uitgeoefend, en zij geen nieuwe activiteit uitoefent, heeft de VCT geadviseerd dat het mogelijk is om voor de raming van het werkvolume zich te baseren op het huidige beheer inzake de taalrol voor de dossiers die deze andere organisaties beheren en die de nieuwe instelling in de toekomst zal beheren.

Het betrokken werkvolume kan dan worden berekend aan hand van volgende methodiek:

- in een eerste fase wordt dienst per dienst, activiteit per activiteit, het taalgebonden werkvolume dat wordt geïmporteerd vanuit de diensten waarvan de activiteiten worden overgenomen door de nieuwe instelling, overgenomen en onderzocht;
- in een tweede fase wordt het geheel van die gegevens in een taalkader ondergebracht waarvan de geldigheid wordt beoordeeld in functie van de taalwetgeving.

Van zodra de cijfers kenbaar zijn over het dossierbeheer door de nieuwe instelling zelf, dient een nieuw ontwerp aan de VCT te worden overgemaakt.⁵⁰

B *Verlenging van de steeds geldende taalkader*

In heel uitzonderlijke gevallen is het mogelijk om bij de VCT een verzoek tot verlenging van de taalkaders in te dienen.

De uitzonderlijke gevallen waarbij dit verzoek mogelijk is, zijn bijvoorbeeld de onmogelijkheid om nieuwe taalkaders op te stellen ingevolge een belangrijke reorganisatie van diensten of taken, de opnamen van een nieuwe dienst, ... De verlenging van de taalkaders dient bij het verzoek te worden overtuigend te worden gemotiveerd.

⁴⁹ VCT-adviezen nrs. 47.178 van 20 november 2015; 47.191 van 4 december 2015.

⁵⁰ VCT 21 september 2018, nr. 50.304.

De verlenging is enkel mogelijk van nog steeds geldende taalkaders. Wanneer een taalkader al verlopen is en niet langer geldig is, is de verlenging van het taalkader onmogelijk.⁵¹

Deze verlenging mag één jaar niet overschrijden.

De procedure voor de verlenging van een steeds geldende taalkader is vereenvoudigd. Naast het ontwerp van besluit volstaat een brief van de voogdijminister waarin de specifieke redenen tot rechtvaardiging van de vernieuwing worden uitgelegd.

Het besluit tot verlenging van de taalkaders dient te worden gepubliceerd.

C Voorlopige taalkaders bij herstructurering

In sommige gevallen, zoals bij een lange procedure voor de wijziging of herstructurering van diensten of tot oprichting van een nieuwe instelling of een samenvoeging van diensten, is het nodig om snel taalkaders op te stellen en dit voor een periode langer dan één jaar. Er kan namelijk sprake zijn van een transitieperiode tussen het vervallen van de taalkaders van de verzoekende instelling en het moment van de reorganisatie. Periodes zonder taalkaders dienen dan ook te allen prijze te worden vermeden.

In dit geval is het mogelijk om voorlopige taalkaders op te stellen waarbij dezelfde verhoudingen uit het voorgaande besluit van taalkaders worden hernomen. Het verzoek om voorlopige taalkaders op te stellen en de gewenste periode van de herneming moeten wel worden gerechtvaardigd.

Voorlopige kaders die gebaseerd zijn op de cijfers van vorige kaders zijn één keer mogelijk om een niet-naleving van de dwingende voorschriften van de Bestuursstaalwet te vermijden, en kunnen derhalve niet voor twee keer worden aangevraagd.⁵²

De procedure om bij de VCT advies aan te vragen aangaande voorlopige taalkaders is gelijklopend met de klassieke procedure (ontwerp van besluit, personeelsplan, raadpleging van vakbonden, ...).

Deze taalkaders dienen te worden gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad om geldig te zijn.

Een nieuwe "normale" procedure zal moeten worden gestart van zodra de klassieke mogelijkheid bestaat om het volume zaken te ramen op basis van een voldoende referentieperiode.

Afdeling 11 Terugwerkende kracht van taalkaders

Het is onwettig om een terugwerkende kracht aan een besluit tot vaststelling van de taalkaders toe te kennen om benoemingen die bij ontstentenis van geldige taalkaders gebeurden te valideren.

In zijn advies nr. 3070 van 18 februari 1971 heeft de VCT immers het volgende gesteld:

"De Commissie neemt akte van het advies van de Raad van State, luidens hetwelk de Koning, evenmin als de administratieve overheden, in beginsel [sic] over de macht beschikt om onwettige administratieve handelingen geldig te maken;

⁵¹ VCT 21 september 2018, nr. 50.314.

⁵² VCT 30 juni 2017, nr. 49.150.

dat hij evenmin de onwettelijkheid van een individuele beslissing mag dekken door de retroactiviteit, verleend aan een reglementaire handeling;

dat, ten slotte, de retroactiviteit niet toelaatbaar is, wanneer zij inbreuk maakt op verkregen rechten. [...]

dat de retroactiviteit verleend aan een koninklijk besluit tot vaststelling van een taalkader, hoewel zij een zeker belang kan hebben, niet voor gevolg mag hebben dat onregelmatige benoemingen (...) in de bij artikel 43 bedoelde diensten, waarvan het taalkader niet was vastgesteld, (...) automatisch of noodzakelijk geldig gemaakt worden [...]

De Commissie neemt eveneens akte van het advies van de Raad van State, luidens hetwelk de retroactiviteit niet noodzakelijk van alle belang zou verstoken zijn;

dat o.m. het feit dat terugwerking zou verleend worden aan de taalkaders voor gevolg zou hebben dat, na hun inwerkingtreding, benoemingen met terugwerking zouden kunnen gedaan worden, in het geval waarin benoemingen met terugwerking mogen geschieden, ongeacht of het nieuwe benoemingen zijn dan wel benoemingen die gedaan worden na vernietiging of intrekking van de onregelmatige akten van benoeming (bv. bevordering met terugwerking van personeelsleden die belast zijn met hogere functies, in afwachting van de inwerkingtreding van de taalkaders – nieuwe bevordering van personeelsleden wier bevordering werd ingetrokken of vernietigd).⁵³

Volgens de vaste rechtspraak van de VCT kan onder de volgende voorwaarden een terugwerkende kracht verleend worden aan een taalkader:

1. het gaat in geen geval om de regularisatie van handelingen die voorafgaand aan en buiten een geldig taalkader gebeurd zijn; de benoemingen en bevorderingen kunnen enkel gebeuren binnen de grenzen van het toekomstige taalkader; geen enkele benoeming kan als geldig beschouwd worden indien ze vooraf gebeurd is; het beginsel van de continuïteit van de diensten kan geen voorrang krijgen op een wetsvoorschrift dat bovendien van openbare orde is;
2. het moet gaan om maatregelen van algemene aard die voortvloeien uit maatregelen inzake sociale programmering of uit bepalingen aangaande loopbaanhervormingen (overgangsperiode, overgang van de ene loopbaan naar de andere);
3. volgens de Raad van State kan de terugwerkende kracht nooit afbreuk doen aan de rechten van personen, aan het recht van derden; dat betekent meer bepaald dat kandidaten die op het moment van de benoeming zouden voldoen aan de anciënniteitsvoorwaarden, en niet aan de voorwaarden zouden voldoen op de terugwerkingsdatum van die benoemingen, door de terugwerkende kracht nooit buiten competitie kunnen worden gesteld.⁵⁴

⁵³ VCT 18 februari 1971, nr. 3070

⁵⁴ VCT-adviezen nrs. 38.256 van 21 december 2006; 49.099 van 21 april 2017; 50.209 van 29 juni 2018.

Afdeling 12 Publicatie in Belgisch Staatsblad

Het besluit tot vaststelling van de taalkaders dient te worden gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad voor de inwerkingtreding van het besluit. Deze verplichting geldt ook voor de verlenging van de bestaande taalkaders, alsook voor de voorlopige taalkaders.

Aan de administratie van de VCT dient hetzij een kopie van deze publicatie te worden bezorgd, hetzij de datum van de publicatie van het besluit in het Belgisch Staatsblad te worden meegedeeld.

Hoofdstuk III Controleopdracht van de VCT

Elke FOD, POD en andere openbare instelling dient de VCT jaarlijks een tabel te overhandigen met de daadwerkelijke N/F personeelsleden op alle trappen van de hiërarchie (statutairen, contractuelen of welke andere personeelscategorie dan ook).

Op basis van deze gegevens zal de VCT een bijzondere analyse maken van het toezicht op de taalkaders en bestanden in het jaarverslag dat overeenkomstig artikel 62 Bestuursstaalwet aan de wetgevende Kamers wordt overgemaakt.